

224A-02

Startnotitie Milieueffectrapportage

Vleeskuikenhouderij De Groot

Startnotitie Milieueffectrapportage

Vleeskuikenhouderij De Groot

30 MAART 2009

Datum : Maart 2009
Opgesteld door : dhr. ing. R. Aagten *ab*

LTO NOORD ADVIES
Dienst Ruimtelijke Ordening en Milieu
Postbus 67
7000 AB Doetinchem
Tel.: (0314) 376944
Fax: (0314) 376966

Inhoudsopgave

1	Projectgegevens	3.
2	Inleiding	4.
	2.1 Doel	4.
	2.2 Aanleiding	4.
3	Procedure en beleid	5.
	3.1 Besluit milieueffectrapportage	5.
	3.2 Bevoegd gezag	6.
	3.3 Planning	7.
	3.4 Europees beleid	8.
	3.5 Rijksbeleid	10.
	3.6 Provinciaal beleid	18.
	3.7 Gemeentelijk beleid	20.
4	Voorgenomen activiteit en alternatieven	21.
	4.1 Feitelijke referentiesituatie	21.
	4.2 Aanstaande referentiesituatie	22.
	4.3 Voorkeursalternatief	23.
	4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief	24.
5	Bestaande milieutoestand en gevolgen	25.
	5.1 Autonome ontwikkelingen	25.
	5.2 Ammoniak	25.
	5.3 Geur	26.
	5.4 Luchtkwaliteit	26.
	5.5 Bodem en water	26.
	5.6 Energie	27.
	5.7 Geluid	27.
	5.8 Verkeer	27.
	5.9 Landschap	27.
	5.10 Flora en fauna	27.
6	Vergelijking van de alternatieven	28.

Bijlagen

- A** Situering bedrijf
- B** Zeer kwetsbare gebieden
- C** Kaarten POP II
- D** Kaarten natura2000-gebieden
- E** Gegevens feitelijke referentiesituatie
- F** Gegevens aanstaande referentiesituatie
- G** Gegevens voorkeursalternatief
- H** Gegevens meest milieuvriendelijk alternatief

Los toegevoegd

Plattegrond voorkeursalternatief

1 Projectgegevens

Activiteit

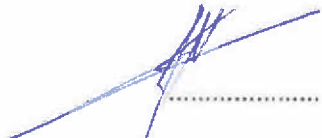
Het uitbreiden en wijzigen van de vleeskuikenhouderij gelegen aan de Vossenburg 1 te (9605 PZ) Kiel-Windeweer, kadastraal bekend: gemeente Hoogezand, sectie O, nummers 420, 431, 432 en 433.

Initiatiefnemer

J.W. de Groot

Y. de Groot-Souwer

E. de Groot

Vossenburg 1
9605 PZ Kiel Windeweer

Bevoegd gezag

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Hoogezand-Sappemeer
Postbus 75
9600 AB Hoogezand

Te nemen besluit

Het verlenen van een milieuvergunning ex artikel 8.4 van de Wet milieubeheer

2 Inleiding

2.1 Doel

Aan de Vossenburg 1 te Kiel-Windeweer is de pluimveehouderij van initiatiefnemers gelegen. Momenteel worden daar maximaal 102.000 vleeskuikens gehouden. Tevens wordt een beperkt aantal schapen en rundvee (ouder dan 2 jaar) gehouden.

Gestreefd wordt om twee nieuwe stallen voor vleeskuikens te bouwen. In elke stal kunnen 101.500 dieren worden gehouden. Het totaal aantal vleeskuikens in de nieuwe opzet komt hiermee uit op 305.000 dieren.

2.2 Aanleiding

Stilstand is achteruitgang. Dit geldt ook voor de pluimveehouderij van initiatiefnemers. Hierom wordt een uitbreiding van het bedrijf nagestreefd.

Momenteel is voor de inrichting een procedure lopende waarmee milieuvergunning voor een mestverbrandingsinstallatie wordt verleend. Een dergelijke investering is vooral renderend, wanneer veel mest wordt verbrand. Aangezien aanvoer van mest van derden om veterinaire redenen ongewenst is, ligt uitbreiding van het eigen bedrijf voor de hand.

Volgens het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij moeten de bestaande stallen per 1 januari 2010 emissiearm zijn. Dit betekent dat er geïnvesteerd moet worden. Door de noodzakelijke aanpassingen te combineren met uitbreiding, zijn de investeringen economisch verantwoord.

3 Procedure en beleid

In dit hoofdstuk wordt aangegeven waarom een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld en wat de inhoud van het MER moet zijn. Daarna wordt de procedure en planning van de totstandkoming van het MER beschreven. Vanaf paragraaf 3.4 volgt een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving en het gevoerde beleid per bestuurslaag (europees, rijk, provincie en gemeente). Deze wet- en regelgeving en het beleid zullen bij het MER worden betrokken. Indien zich in de periode tussen het indienen van deze startnotitie en het MER wijzigingen voordoen, dan zullen deze uiteraard in het MER worden meegenomen.

3.1 Besluit milieueffectrapportage

Ingevolge artikel 7.2, eerste lid, van de Wet milieubeheer worden bij algemene maatregel van bestuur activiteiten aangewezen, die belangrijke nadelige gevolgen kunnen hebben voor het milieu. Daarbij worden categorieën van plannen en besluiten aangewezen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport moet worden gemaakt. De hier bedoelde algemene maatregel van bestuur is het 'Besluit milieu-effectrapportage 1994' (hierna: het Besluit). In onderdeel C van de bijlage bij het Besluit worden de MER-plichtige activiteiten, plannen en besluiten genoemd.

In categorie C 14 van de bijlage wordt als *activiteit* genoemd: de oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting bestemd voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens. De MER-plicht geldt alleen indien de activiteit betrekking heeft op een inrichting met meer dan: 85.000 plaatsen voor mesthoenders, 60.000 plaatsen voor hennen, 3.000 plaatsen voor mestvarkens of 900 plaatsen voor zeugen.

De MER-plicht geldt voor het vaststellen van een structuurvisie bedoeld in de artikelen 2.1 (gemeentelijke structuurvisie), 2.2 (provinciale structuurvisie), 2.3 (rijks structuurvisie) en 5.1 (stadsregiovisie) van de Wet ruimtelijke ordening, en voor het vaststellen of wijzigen van een bestemmingsplan, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet, voorzover deze kaderstellend zijn voor de MER-plichtige activiteit.

De MER-plicht geldt tevens voor *besluiten* met betrekking tot de MER-plichtige activiteit waarop afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) én afdeling 13.2 van de Wet milieubeheer van toepassing zijn.

Op grond van artikel 7.2a van de Wet milieubeheer moet tevens een milieueffectrapport gemaakt worden bij de voorbereiding van een op grond van een wettelijk of bestuursrechtelijke bepaling vast te stellen plan waarvoor, in verband met een daarin opgenomen activiteit, een passende beoordeling moet worden gemaakt op grond van artikel 19f, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *Initiatiefnemer wil het bedrijf uitbreiden tot een omvang van 305.000 vleeskuikens. Hiertoe worden twee nieuwe stallen gebouwd voor in totaal 203.000 dieren. Dit gegeven resulteert in de conclusie dat het hier om een MER-plichtige activiteit gaat.*

3.2 Bevoegd gezag

Burgemeester en wethouders zijn doorgaans bevoegd gezag met betrekking tot vergunningverlening en handhaving van een milieuvergunning voor een inrichting op hun grondgebied. Voor bepaalde categorieën van inrichtingen kunnen Gedeputeerde Staten of de minister het bevoegd gezag zijn. Dit geldt voor inrichtingen die gezien de aard en omvang grote nadelige gevolgen voor het milieu kunnen veroorzaken. Deze categorieën van inrichtingen worden limitatief opgesomd in het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer (Ivb).

Voor veehouderijen zijn Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag

1. indien er binnen de inrichting mest wordt bewerkt of verwerkt, dat afkomstig is van buiten de inrichting met een capaciteit ten aanzien daarvan van 25.000 kuub per jaar of meer (IVB – bijlage – Categorie 7);
2. indien er binnen de inrichting elektromotoren of verbrandingsmotoren aanwezig zijn met een (gezamenlijk) vermogen van 15 MW of meer;
3. indien er voorzieningen of installaties aanwezig zijn voor het verstoken van brandstoffen met een (gezamenlijk) thermisch vermogen van 50 MW of meer.

Ad 1: In onderhavige situatie wordt pluimveemest verbrand. Dit is een vorm van mestverwerking. Deze mest wordt binnen de inrichting geproduceerd.

Ad 2: Het gezamenlijke vermogen van aanwezige elektromotoren en verbrandingsmotoren is minder dan 50 MW.

Ad 3: De verbrandingsinstallatie heeft een thermisch vermogen die kleiner is dan 50 MW.

Geconcludeerd kan worden dat burgemeester en wethouders van de gemeente Hoogezand-Sappemeer het bevoegde gezag zijn.

3.3 Planning

Rekening houdend met de termijnen zoals die in de Wet milieubeheer zijn vastgelegd kan een indicatie worden gegeven van het te doorlopen tijdspad:

Activiteit	Tijdstip	Actie door
Indienen startnotitie MER bij bevoegd gezag	Maart 2009	Initiatiefnemer / LTO Noord Advies
Bekendmaking	April 2009	B&W gemeente Hoogezand-Sappemeer
Inspraak voor richtlijnen MER / Advies wettelijke adviseurs	April 2009	Een ieder Adviseurs
Advies commissie MER	Juni 2009	Commissie MER
Vaststellen richtlijnen	Juli 2009	B&W gemeente Hoogezand-Sappemeer
Opstellen MER	t/m september 2009	Initiatiefnemer / LTO Noord Advies
Indienen MER en aanvraag milieuvergunning	September 2009	Initiatiefnemer
Beoordelen aanvaardbaarheid MER en openbare kennisgeving	Oktober 2009	B&W gemeente Hoogezand-Sappemeer
Beoordeling ontvankelijkheid aanvraag milieuvergunning	Oktober 2009	B&W gemeente Hoogezand-Sappemeer
Inspraak MER	November 2009	Een ieder
Toetsingsadvies commissie MER	Januari 2010	Commissie MER
Ontwerpbeschikking milieuvergunning	Februari 2010	B&W gemeente Hoogezand-Sappemeer
Inspraak ontwerpbeschikking milieuvergunning	Maart 2010	Een ieder
Definitieve beschikking milieuvergunning	Mei 2010	B&W gemeente Hoogezand-Sappemeer
Inspraak definitieve beschikking	Mei 2010	Belanghebbenden

3.4 Europees beleid

Het milieubeleid van de Europese Unie (EU) is vastgelegd in richtlijnen. Deze richtlijnen zijn bindend voor de lidstaten van de EU. De lidstaten moeten de richtlijnen omzetten in het nationale recht. Biedt het nationale recht ruimte voor interpretatie, dan moeten de nationale bepalingen richtlijn-conform worden uitgelegd. Hieronder worden enkele Europese richtlijnen beschreven die in het bijzonder van toepassing zijn op de voorgenomen activiteit. In het MER zal met deze richtlijnen rekening worden gehouden.

IPPC-richtlijn

De IPPC-richtlijn (Integrated Pollution Prevention en Control) is op 24 september 1996 door de Raad van de Europese Unie vastgesteld (PbEG L 257). De richtlijn beoogt een geïntegreerde preventie en beperking van verontreiniging door industriële activiteiten tot stand te brengen. Zij bevat maatregelen ter voorkoming en, wanneer dat niet mogelijk is, beperking van emissies in lucht, water en bodem, met inbegrip van maatregelen voor afvalstoffen, om een hoog niveau van bescherming van het milieu in zijn geheel te bereiken.

De richtlijn is van toepassing op de categorieën van industriële activiteiten die worden genoemd in de bijlage behorende bij de richtlijn. Onder rubriek 6.6 worden genoemd: installaties voor intensieve pluimvee- of varkenshouderij met meer dan: a) 40.000 plaatsen voor pluimvee; b) 2.000 plaatsen voor mestvarkens (van meer dan 30 kg); c) 750 plaatsen voor zeugen.

De IPPC-richtlijn is volledig geïmplementeerd in de Nederlandse milieuwetgeving, waaronder de Wet milieubeheer, Wet verontreiniging oppervlaktewateren en Wet ammoniak en veehouderij. In de Nederlandse wetgeving wordt een installatie waarop de IPPC-richtlijn van toepassing is een 'gpbv-installatie' genoemd.

Ten aanzien van de beoogde activiteit

- *Op het bedrijf worden meer dan 40.000 vleeskuikens gehouden. Hiermee valt het bedrijf onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn.*

NEC-richtlijn

Daar waar de EU-wetgeving op het gebied van luchtkwaliteit zich richt op de concentratie van verontreinigende stoffen in de lucht, richt de NEC-richtlijn zich op de uitstoot. NEC staat voor National Emission Ceilings. Per lidstaat zijn voor 2010 emissieplafonds vastgelegd voor zwaveldioxide (SO₂, voor Nederland 50 kton), stikstofoxiden (NO_x, 260 kton), niet-methaan vluchtige organische stoffen (NMVOS, 185 kton) en ammoniak (NH₃, 128 kton). De NEC-richtlijn bevat geen emissieplafond voor fijn stof. Naar alle waarschijnlijkheid wordt fijn stof wel meegenomen in een komende herziening van de NEC-richtlijn.

Jaarlijks rapporteert Nederland de voortgang van het beleid om de emissies terug te dringen. In de nationale rapportage wordt ingegaan op de stand van zaken in de verschillende sectoren. De EU-rapportage beperkt zich tot het halen van de nationale NEC-plafonds. De richtlijn legt een verplichting op aan de lidstaat. Particuliere initiatieven worden niet getoetst aan de richtlijn.

Vogelrichtlijn

De Europese Vogelrichtlijn heeft tot doel alle in het wild levende vogelsoorten in stand te houden. Het gaat niet alleen om de vogels zelf, maar ook om hun eieren, nesten en leefgebieden die voorkomen op het grondgebied van de lidstaten. Het betreft de bescherming, het beheer en de regulering van deze soorten en stelt regels voor de exploitatie daarvan.

Er kan onderscheid worden gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is in Nederland opgenomen in de Flora- en Faunawet. De gebiedsbescherming is opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 (zie hiervoor paragraaf 3.5). In Nederland zijn in totaal 78 gebieden aangewezen als speciale beschermingszones in het kader van de Vogelrichtlijn (vogelrichtlijngebied).

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *Op een afstand van circa 2295 meter is het 'Zuidlaardermeergebied' gelegen. Dit gebied is aangewezen als vogelrichtlijngebied (zie bijlage D).*
- *Op een afstand van circa 6620 meter is het dichtst bijgelegen gedeelte van het 'Drentsche Aa-gebied' gelegen. Dit gebied is aangewezen als vogelrichtlijngebied (zie bijlage D).*

Habitatrichtlijn

In 1992 is er door de lidstaten van de Europese Unie een richtlijn ondertekend welke moet zorgdragen voor bescherming en instandhouding van soorten flora en fauna die van Europees belang zijn: de Habitatrichtlijn. Elke lidstaat moet op zijn grondgebied de gebieden die het belangrijkste zijn voor het behoud van de onder de richtlijn vallende habitats en soorten identificeren en vervolgens aanwijzen als speciale beschermingszone.

Nederland heeft een lijst met 141 speciale beschermingszones (habitatgebieden) aangemeld bij de Europese Commissie. De Europese Commissie heeft deze lijst op 7 december 2004 vastgesteld. Pas enkele habitatgebieden zijn definitief aangewezen. Voor een groot gedeelte van de overige gebieden is inmiddels wel een ontwerpbesluit genomen. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit werkt momenteel aan de definitieve aanwijzing van die gebieden.

Evenals bij de Vogelrichtlijn is de soortenbescherming in Nederland opgenomen in de Flora- en Faunawet. De gebiedsbescherming wordt geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *Op een afstand van circa 6620 meter is het dichtst bijgelegen gedeelte van het 'Drentsche Aa-gebied' gelegen. Dit gebied is aangemeld als habitatgebied. Een ontwerpbesluit om te komen tot aanwijzing als zijnde Natura2000-gebied is vorig jaar genomen (zie bijlage D).*

3.5 Rijksbeleid

In dit hoofdstuk wordt het nationale beleid en de wetgeving beschreven voor zover dat van belang is voor de voorgenomen activiteit en de locatie waar deze wordt ondernomen.

Nota Ruimte

In de Nota Ruimte is het nationaal ruimtelijk beleid vastgelegd tot 2020, waarbij de periode 2020-2030 geldt als doorkijk naar de lange termijn. De Nota Ruimte is een strategische nota op hoofdlijnen, waarin rijksverantwoordelijkheden en die van anderen helder zijn onderscheiden. Decentralisatie staat centraal: vele zaken worden overgelaten aan provinciaal en gemeentelijk bestuur.

De gebieden en netwerken die het kabinet van nationaal belang acht, vormen samen de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur. Daar streeft het rijk in het algemeen naar een hogere kwaliteit. Met betrekking tot water, natuur en landschap bestaat de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur uit de grote rivieren, het IJsselmeergebied, de kust, vogel- en Habitatrichtlijngebieden en natuurbeschermingsgebieden, de Ecologische Hoofdstructuur en robuuste ecologische verbindingen, werelderfgoedgebieden en nationale landschappen. Ten aanzien van landbouw wordt vanuit de Nota Ruimte vooral verwezen naar de reconstructieplannen die voor de provincies Noord Brabant, Limburg, Utrecht, Overijssel en Gelderland zijn opgesteld.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *De projectlocatie ligt niet binnen de nationale ruimtelijke hoofdstructuur.*
- *Voor de projectlocatie geldt geen reconstructieplan.*

Natuurbeschermingswet 1998

Nederland heeft sinds 1967 een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het onder andere mogelijk om gebieden aan te wijzen als natuurmonumenten om deze te beschermen. De wet van 1967 voldeed echter niet aan de verplichtingen die in internationale verdragen en Europese richtlijnen aan de bescherming van gebieden en soorten worden gesteld. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet tot stand gekomen, die zich alleen richt op gebiedsbescherming. De verplichtingen voor soortbescherming zijn overgenomen in de Flora- en Faunawet. De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 in werking getreden. De wet is per 1 februari 2009 gewijzigd.

Gebieden die moeten worden beschermd op grond van de Europese vogel- en habitatrichtlijn, worden Natura 2000-gebieden genoemd. In Nederland zijn 162 Natura 2000-gebieden. Deze gebieden moeten worden aangewezen op grond van artikel 10a Nbw. Op dit moment zijn de vogelrichtlijngebieden en enkele habitatrichtlijngebieden aangewezen. De aanwijzingsbesluiten van de overige gebieden moeten nog door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid worden genomen. Hierbij worden de begrenzing en de instandhoudingsdoelstellingen vastgesteld. Ook de reeds aangewezen vogelrichtlijngebieden worden hierbij opnieuw begrenst. Voor vele gebieden heeft een ontwerpbesluit ter inzage gelegen.

De Natuurbeschermingswet 1998 schrijft voor dat voor alle Natura 2000-gebieden binnen drie jaar na aanwijzing een beheerplan wordt vastgesteld. Hiermee krijgen beheerders, gebruikers en belanghebbenden meer duidelijkheid over welke activiteiten in of nabij het gebied toelaatbaar zijn.

Projecten of andere handelingen die de kwaliteit van de gebieden kunnen verslechteren of die een verstorend effect hebben op de soorten mogen niet worden gerealiseerd of verricht zonder of in strijd met een daartoe verleende vergunning (artikel 19 d Nbw). Bevoegd gezag voor het verlenen van een natuurbeschermingswetvergunning is in principe het college van Gedeputeerde Staten van de provincie waarin het aangewezen gebied is gelegen. In bepaalde gevallen is de minister van LNV bevoegd gezag.

De Natuurbeschermingswet 1998 beschermd tevens de reeds aangewezen natuurmonumenten. Ook voor handelingen die schadelijk kunnen zijn voor een natuurmonument geldt een vergunningplicht (artikel 16 Nbw).

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *Op een afstand van circa 2295 meter is het 'Zuidlaardermeergebied' gelegen. Dit gebied is aangewezen als vogelrichtlijngebied.*
- *Op een afstand van circa 6620 meter is het 'Drentsche Aa-gebied' gelegen. Dit gebied is aangemeld als habitatgebied en aangewezen als vogelrichtlijngebied.*
- *In het MER zal worden beoordeeld in hoeverre er sprake is van versturende effecten op genoemde gebieden. Aan de hand daarvan kan bepaald worden of er een natuurbeschermingswetvergunning nodig is.*

Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet heeft tot doel in het wild levende planten en dieren te beschermen met het oog op de instandhouding van soorten. In Nederland komen zo'n 40.000 plant- en diersoorten voor, waarvan er zo'n 1.000 onder de werking van de Flora- en Faunawet vallen. Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. In de Flora- en Faunawet zijn verbodsbepalingen opgenomen. Het college van Gedeputeerde Staten kan een ontheffing verlenen van deze verbodsbepalingen.

Naast de verbodsbepalingen geldt er bij elk project tevens een zorgplicht. Deze zorg houdt in ieder geval in, dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd, teneinde die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *Er zal worden beoordeeld in hoeverre beschermde soorten worden beïnvloed door dit initiatief. Aan de hand hiervan kan worden beoordeeld in hoeverre het initiatief zich verhoudt met de Flora en Faunawet.*

Wet milieubeheer

De Wet milieubeheer (Wm) bevat regels met betrekking tot een aantal algemene onderwerpen op het gebied van de milieuhygiëne. Hoofdstuk 8 van de Wet stelt regels over 'inrichtingen' die belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben. Op grond van artikel 8.1 Wm is het verboden om zonder een daartoe verleende milieuvergunning een inrichting waartoe een gpbv-installatie behoort op te richten, te veranderen en in werking te hebben.

De artikelen 8.8, 8.9 en 8.10 Wm geven het toetsingskader van de milieuvergunning. Bij een beslissing op een aanvraag om een milieuvergunning betreft het bevoegd gezag onder andere de bestaande toestand van het milieu, de gevolgen voor het milieu die de inrichting kan veroorzaken, de redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen die van belang zijn met het oog op de bescherming van het milieu en de mogelijkheden om de nadelige gevolgen voor het milieu te voorkomen, dan wel zo veel mogelijk te beperken.

Een milieuvergunning kan slechts in het belang van de bescherming van het milieu worden geweigerd. De vergunning wordt in ieder geval geweigerd indien door verlening daarvan niet kan worden bereikt dat in de inrichting ten minste de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken worden toegepast. Tevens moet de vergunning worden geweigerd indien niet kan worden voldaan aan regels, grenswaarden en aanwijzingen die zijn gesteld bij of krachtens de Wm of andere in de Wm genoemde wetten.

Bij een veehouderij kunnen de emissie van ammoniak en geur belangrijke gevolgen hebben voor het milieu. Voor het beoordelen van deze gevolgen zijn bijzondere wetten vastgesteld: de Wet ammoniak en veehouderij en de Wet geurhinder en veehouderij. Andere emissies naar de lucht, waaronder zwevende deeltjes (fijn stof) worden getoetst aan de normen die in de Wet milieubeheer zelf zijn opgenomen.

Wet ammoniak en veehouderij

Bij de beslissing inzake de milieuvergunning voor het oprichten of veranderen van een veehouderij betreft het bevoegd gezag de gevolgen van de ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven uitsluitend op de wijze die is aangegeven in de Wav. Een uitzondering geldt echter voor besluiten met betrekking tot een veehouderij, waar bij de voorbereiding een milieueffectrapportage gemaakt moet worden.

In de Wav wordt slechts rekening gehouden met de nadelige gevolgen die de ammoniakemissie uit de dierenverblijven kan hebben voor de zeer kwetsbare gebieden die volgen uit artikel 2 van de Wav. Een zeer kwetsbaar gebied is een gebied dat door Provinciale Staten als zodanig wordt aangemerkt. Alleen voor verzuring gevoelige gebieden, of delen daarvan, die zijn gelegen in de ecologische hoofdstructuur kunnen als zeer kwetsbaar gebied worden aangewezen. Provinciale Staten van Groningen hebben de zeer kwetsbare gebieden nog niet definitief aangewezen. Tevens is de ecologische hoofdstructuur door Provinciale Staten niet vastgesteld. Daarom moet momenteel elk voor verzuring gevoelig gebied worden beschouwd als zijnde zeer kwetsbaar gebied.

In de buurt van de zeer kwetsbare gebieden mogen geen nieuwe veehouderijen worden opgericht. Bij uitbreiding van het aantal dieren op een veehouderij die geheel of gedeeltelijk is gelegen in een zeer kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied moet een zogenaamd maximaal emissieplafond worden gerespecteerd.

Oprichting of uitbreiding van grote intensieve veehouderijen (gpbv-installaties)¹ buiten 250 meter van de zeer kwetsbare gebieden is toegestaan, tenzij niet kan worden voldaan aan voorschriften die vanwege de technische kenmerken en de geografische ligging van de installatie of vanwege de plaatselijke milieu-omstandigheden moeten worden gesteld, maar die niet met toepassing van de in aanmerking komende beste beschikbare technieken kunnen worden gerealiseerd (art. 3 lid 3 Wav).

¹ geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging

Door de minister van VROM is een 'Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij' vastgesteld om hieraan invulling te geven (zie hierna).

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *Het dichtst bijgelegen zeer kwetsbare gebied in de zin van de Wav is gelegen op 2813 meter (kaart is opgenomen in bijlage B).*
- *In het MER zal worden ingegaan op de technische kenmerken, de geografische ligging en de plaatselijke milieu-omstandigheden. Aan de hand hiervan wordt beoordeelt of voldoende toepassing wordt gegeven aan de beste beschikbare technieken.*

Regeling ammoniak en veehouderij

De regeling bevat een lijst met huisvestingssystemen met de bijbehorende ammoniakemissiefactoren. Aan de hand hiervan dient de totale ammoniakemissie, geproduceerd op het agrarisch bedrijf, bepaald te worden.

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Voor veehouderijen gelden op grond van artikel 8.40 van de Wet milieubeheer algemene regels met betrekking tot de ammoniakemissie uit huisvestingssystemen. Op 1 april 2008 is het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (hierna: Besluit huisvesting) in werking getreden.

Op grond van het Besluit huisvesting mogen geen huisvestingssystemen worden toegepast met een emissiefactor die hoger is dan de maximale emissiewaarde.

Huisvestingssystemen die aan de maximale emissiewaarde voldoen worden – voor wat betreft de ammoniakemissie – gezien als beste beschikbare techniek (BBT). Is er sprake van een bestaand groenlabelsysteem, waarvan de ammoniakemissie hoger is dan de maximale emissiewaarde, dan wordt dit groenlabelsysteem ook beschouwd als beste beschikbare techniek.

Aan de voorwaarde van toepassing van BBT kan ook worden voldaan middels de systematiek van intern salderen. Dit houdt in dat in een deel van de stallen een techniek wordt toegepast die een lagere emissie tot gevolg heeft dan wettelijk vereist is, waardoor de overige stallen niet behoeven te worden aangepast, op voorwaarde dat tenminste dezelfde reductie wordt bereikt als de stallen afzonderlijk zouden voldoen aan de maximale emissiewaarden. Stallen gerealiseerd na 1 januari 2007 moeten afzonderlijk wel voldoen aan gestelde maximale emissiewaarden.

Indien de veehouderij een gpbv-installatie betreft en met de toepassing van de beste beschikbare technieken – gezien de geografische ligging van de installatie of vanwege de plaatselijke milieuomstandigheden – niet een voldoende hoog niveau van bescherming kan worden bereikt, moet het bevoegd gezag een strengere emissiewaarde vaststellen (artikel 2a van het Besluit huisvesting). Om hier invulling aan te geven kan de 'Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij' worden gebruikt.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *Voor vleeskuikens geldt een maximale emissiewaarde van 0,045 kg NH₃ per plaats per jaar.*
- *Bij zowel de bestaande stallen als ook bij de nieuwbouw wordt gebruik gemaakt van het Imago-systeem.*
- *Hiermee wordt de ammoniakemissie gereduceerd tot 0,037 kg per plaats per jaar.*
- *In het MER zal worden beoordeeld of vanwege de technische kenmerken en de geografische*

ligging van de installatie of vanwege de plaatselijke milieuomstandigheden een verdere reductie van ammoniak noodzakelijk is.

Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij

Op een agrarisch bedrijf dienen de best beschikbare technieken (BBT) te worden toegepast. De technische kenmerken en de geografische ligging van de inrichting, evenals de lokale milieusituatie kunnen aanleiding zijn om strengere emissiegrenswaarden vast te stellen dan die welke zijn gebaseerd op BBT. Om hierover duidelijkheid aan vergunningverlener te verschaffen, is door het Ministerie van VROM een beleidslijn opgesteld. Deze geeft aan in welke situaties strengere emissie-eisen aan stalsystemen dienen te worden gesteld dan de eisen die volgen uit de toepassing van BBT.

- 1 Tot een jaarlijkse emissie van 5.000 kg ammoniak kan worden volstaan met toepassing van BBT.
- 2 Bedraagt de jaarlijkse ammoniakemissie bij toepassing van BBT meer dan 5.000 kg maar minder dan 10.000 kg, dan dient boven het meerdere een extra reductie te worden gerealiseerd.
- 3 Indien de jaarlijkse ammoniakemissie daarna nog meer dan 10.000 kg bedraagt, dient boven het meerdere een nog grotere reductie (circa 85%) te worden bewerkstelligd.

Het bevoegd gezag moet bij toepassing van de beleidslijn steeds de concrete situatie in zijn afweging betrekken. Ook is het mogelijk om eigen gebiedsgericht beleid te voeren.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *Bij het voorkeursalternatief bedraagt de totale ammoniakemissie 11.285 kilogram.*
- *In het MER zal worden beschreven in hoeverre wordt voldaan aan de IPPC-beleidslijn.*

Directe ammoniakschade

Naast indirecte schade door vermisting en verzuring van natuurgebieden, kan ammoniakdepositie op bepaalde gewassen leiden tot directe ammoniakschade. Uit onderzoek van het AB-DLO (thans 'Plant Research International') te Wageningen is gebleken dat met name kasgewassen, fruitteelt en coniferen gevoelig kunnen zijn voor directe ammoniakschade. Andere gewassen lopen een verwaarloosbare kans op schade². Directe ammoniakschade doet zich alleen op zeer korte afstand van een emissiepunt voor. Indien tot gevoelige soorten een afstand van 50 meter wordt aangehouden zal geen merkbare schade optreden. Bij minder gevoelige soorten is een afstand van 25 meter al voldoende om schade als gevolg van ammoniakemissie te vermijden.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *Op dit moment zijn er geen gevoelige gewassen binnen deze afstanden van de beoogde locatie aanwezig.*

Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt het toetsingskader voor de geurhinder vanwege tot veehouderijen behorende dierenverblijven. Bij een beslissing inzake de milieuvergunning voor het oprichten of veranderen van een veehouderij betreft het bevoegd gezag de geurhinder door de geurbelasting vanwege tot veehouderijen behorende dierenverblijven *uitsluitend* op de wijze als aangegeven bij of krachtens de artikelen 3 tot en met 9 van de Wgv.

² Stallucht en planten, Instituut voor Plantenziektekundig Onderzoek 1981; Effecten van ammoniak op planten in de directe omgeving van stallen: update van een risicoschatting, AB-rapport 72, P.H.B. de Visser en L.J. van Eerden 1996.

De geuremissie uit de dierenverblijven wordt berekend op basis van vastgestelde geuremissiefactoren per diercategorie die zijn opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderijen. De geurbelasting van gevoelige objecten in de omgeving wordt berekend met het verspreidingsmodel V-Stacks vergunning.

De wet geeft maximale waarden voor de geurbelasting die de veehouderij op een gevoelig object mag veroorzaken. Indien het gevoelig object een woning bij een (voormalige) veehouderij in het buitengebied is, geldt een minimum afstand van 50 meter tussen de gevel van de woning en het emissiepunt van een stal. Tevens gelden minimale afstanden tussen de gevel van een stal en de gevel van een gevoelig object. De gemeenteraad is bevoegd om bij verordening andere waarden of afstanden vast te stellen.

De Wgv laat het bevoegd gezag vrij om in de vergunning voorschriften op te nemen om geurhinder te voorkomen dan wel zo veel mogelijk te beperken. Indien door het verlenen van de vergunning niet kan worden bereikt dat in de inrichting ten minste de beste beschikbare technieken worden toegepast moet de vergunning worden geweigerd op grond van artikel 8.10 lid 2 van de Wet milieubeheer.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *De gemeenteraad van de gemeente Hoogezand-Sappemeer heeft voor de omgeving rondom de projectlocatie geen andere normen voor geurbelasting of minimaal benodigde afstanden vastgesteld. Van toepassing zijn de standaardnormen en standaardafstanden.*
- *In het MER zal worden beoordeeld of de geldende normen worden gerespecteerd.*
- *In het MER zal worden beoordeeld of geurhinder kan optreden uit andere bronnen, bijvoorbeeld de opslag en/of verwerking van mest.*
- *In het MER zal inzicht worden gegeven in de geurcumulatie in de directe omgeving.*

Regeling geurhinder en veehouderij

De regeling bevat een lijst met huisvestingssystemen met de bijbehorende geuremissiefactoren. Aan de hand hiervan dient de totale geuremissie, geproduceerd op het agrarisch bedrijf, bepaald te worden.

Wet Luchtkwaliteit

Op 15 november 2007 is Titel 5.2 van de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen) in werking getreden. Ten aanzien van de kwaliteit van de buitenlucht gelden uitsluitend de bepalingen uit deze Titel. In bijlage 2 van de Wet milieubeheer zijn grenswaarden opgenomen voor zwaveldioxide, stikstofdioxide en stikstofoxiden, fijn stof (PM10), lood, benzeen en koolmonoxide. Bestuursorganen moeten er bij het uitoefenen of toepassen van hun bevoegdheden, waaronder het vaststellen van een bestemmingsplan of het verlenen van een milieuvergunning, voor zorgdragen dat deze grenswaarden niet (verder) worden overschreden.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *Bij pluimveehouderijen verdient vooral het aspect fijn stof (PM10) aandacht.*
- *Bij de verbranding van pluimveemest kan sprake zijn van emissie van NOx.*
- *In het MER zal nader worden ingegaan op de emissie van fijn stof en NOx. De emissies en de verspreiding hiervan zullen worden beschreven alsmede de bestaande achtergrondwaarden. Beoordeeld wordt of de emissies binnen de grenswaarden van bijlage 2 van de Wet milieubeheer blijft.*

Wet geluidshinder

De Wet geluidshinder is één van de belangrijkste wetten die voorkoming en bestrijding van geluidshinder beogen. Veel onderwerpen die eerst in de Wet geluidshinder waren geregeld, zijn overgebracht naar de Wet milieubeheer. Het accent van de huidige Wet geluidshinder ligt daardoor op zonerings. Het is één van de weinige instrumenten die nog in de Wet geluidshinder zijn geregeld.

Handreiking industrielawaai en vergunningverlening 1998

De handreiking industrielawaai en vergunningverlening 1998 is opgesteld als hulpmiddel bij het voorkomen en beperken van hinder door industrielawaai. Het heeft tot doel overheden een hulpmiddel te bieden bij het voorkomen en beperken van hinder door industrielawaai in het kader van de vergunningverlening. Primair is de handreiking bedoeld voor ambtenaren die adviseren over het geluidsaspect in de Wet milieubeheervergunningen.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *In het MER zal worden getoetst of het initiatief zich ten aanzien van het aspect geluid verhoudt met de omgeving.*

Wet verontreiniging oppervlaktewateren

De Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) stelt regels ter bescherming van het oppervlaktewater tegen verontreiniging. Het is verboden zonder vergunning afvalstoffen, verontreinigende stoffen of schadelijke stoffen, in welke vorm ook, te brengen in oppervlaktewateren.

Voor veel voorkomende situaties zijn lozingsvoorschriften opgenomen in algemene maatregelen van bestuur (lozingenbesluiten). Voor veehouderijen kan het 'Lozingenbesluit open teelt en veehouderij' van toepassing zijn. Dit besluit stelt regels ten aanzien van lozingen van afvalwater uit de inrichting (gebouwen en erf), alsmede het gebruik van bestrijdingsmiddelen en meststoffen in de nabijheid van oppervlaktewater.

Dit laatste betreft de teeltgronden die doorgaans geen onderdeel van de inrichting zijn. Voor veehouderijen die onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn vallen (gpbv-installaties) geldt het 'Lozingenbesluit open teelt en veehouderij' niet. Indien lozingen van afvalwater in het oppervlaktewater plaatsvinden moet dit geregeld worden middels een Wvo-vergunning.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *Als gevolg van de activiteiten van initiatiefnemer vindt lozing van bedrijfsafvalwater op het oppervlaktewater plaats. Bedrijfsafvalwater komt eerst in een septictank waarna het richting een helofytenfilter (bezinkvijver) gaat. Uiteindelijk vindt afvoer plaats richting het oppervlaktewater. De werking van het helofytenfilter is zodanig dat het waterschap hiervoor geen Wvo-vergunning nodig acht.*
- *Afstromend hemelwater wordt geloosd in het oppervlaktewater. Ook hiervoor acht het waterschap geen Wvo-vergunning noodzakelijk.*

Meststoffenwet

De basis van het mestbeleid vanaf 1 januari 2006 is de gewijzigde meststoffenwet. Daaruit volgt ondermeer het stelsel van gebruiksnormen. Er geldt een gebruiksnorm ten aanzien van dierlijke meststoffen. Daarnaast dient men rekening te houden met een stikstofgebruiksnorm en fosfaatgebruiksnorm. Met de gift aan dierlijke meststoffen, kunstmeststoffen en overige organische meststoffen mogen deze gebruiksnormen niet worden overschreden.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- Alle mest die wordt geproduceerd wordt binnen de inrichting verbrand.
- In het MER zal worden beschreven in hoeverre dit zich verhoudt met de Meststoffenwet.

Richtlijn welzijn vleeskuikens

Op 28 juni 2007 is de EU-richtlijn voor vleeskuikens vastgesteld. In deze richtlijn worden eisen gesteld met als doel het welzijn van vleeskuikens te beschermen. In de richtlijn staan eisen waaraan een stal moet voldoen en er is een bezettingsdichtheid van maximaal 33 kg/m² afgesproken. Indien aan extra eisen voldaan wordt, is het mogelijk om een maximale bezetting van 42 kg/m² te hanteren.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *In het MER zal aandacht worden besteed aan de welzijnseisen en de invloed hiervan op de milieueffecten.*

3.6 Provinciaal beleid

Provinciaal omgevingsplan

Het provinciale beleid op gebied van ruimtelijke ordening is door de provincie Groningen beschreven in het Provinciaal Omgevingsplan (POP). Op 5 juli 2006 hebben Provinciale Staten POP II vastgesteld. In bijlage C is de Functiekaart uit het POP opgenomen. Tevens is een uitsnede van de Natuurkaart toegevoegd.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *De locatie van initiatiefnemer is gelegen in het landelijk gebied, aangeduid als 'landbouw in grootschalig open gebied'.*
- *De locatie is niet gelegen in of nabij de ecologische hoofdstructuur*

In het gebied 'landbouw in grootschalig open gebied' is het agrarisch gebruik richtinggevend. Behoud en herstel van natuurwaarden en landschapskenmerken worden bevorderd, maar dit mag geen belangrijke beperking opleveren van de agrarische bedrijfsvoering. Voor de landbouw is de hoofddoelstelling het verbeteren en handhaven van de productieomstandigheden. Uitbreiding van bestaande agrarische activiteiten is in beginsel toegestaan.

Volgens het POP moet de herkenbaarheid van het gebied in stand worden gehouden. Bebouwing dient zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande bebouwing en de structuur van het betreffende gebied moet zo weinig mogelijk aangetast worden. Met andere woorden het geheel moet zo goed mogelijk passen in het landschap. In dit geval dient het open karakter behouden te blijven.

Thans wordt gewerkt aan een nieuw provinciaal omgevingsplan. In het voorontwerp Provinciaal Omgevingsplan Provincie Groningen 2009 (POP 2009-2013), vastgesteld door Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen op 24 juni 2008, worden de mogelijkheden voor uitbreiding van intensieve veehouderij beperkt.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *Over het initiatief voor uitbreiding van de pluimveehouderij aan de Vossenburg 1 heeft overleg plaatsgevonden tussen gemeente, provincie Groningen, Libau en initiatiefnemers.*
- *Onder voorwaarde van goede inpassing in de omgeving wordt de gewenste bedrijfsopzet toelaatbaar geacht.*

Aanwijzing zeer kwetsbare gebieden

In het kader van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) moeten de provincies de zeer kwetsbare gebieden aanwijzen. Gedeputeerde Staten van Groningen hebben een ontwerpbesluit hieromtrent genomen op 24 juni 2008 als onderdeel van de Omgevingsverordening Provincie Groningen. Naar verwachting zullen Provinciale Staten omstreeks juni 2009 een definitief besluit nemen. Daarna moet het besluit door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit worden goedgekeurd, waarna het in werking treedt.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *Uit het ontwerpbesluit aanwijzing zeer kwetsbare gebieden volgt dat de projectlocatie niet is gelegen binnen een zone van 250 meter rondom een zeer kwetsbaar gebied.*

Ecologische hoofdstructuur WAV

Tot het moment dat de zeer kwetsbare gebieden zijn aangewezen, moeten gemeenten bij de beoordeling van vergunningen uitgaan van de ligging van het bedrijf ten opzichte van de voor verzuring gevoelige gebieden binnen de EHS. Aangezien Groningen ook de EHS in het kader van de WAV nooit heeft vastgesteld worden alle voor verzuring gevoelige gebieden thans als zeer kwetsbaar beoordeeld.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *Het dichtst bijgelegen voor verzuring gevoelige gebied is gelegen op een afstand van circa 2813 meter (zie bijlage B).*

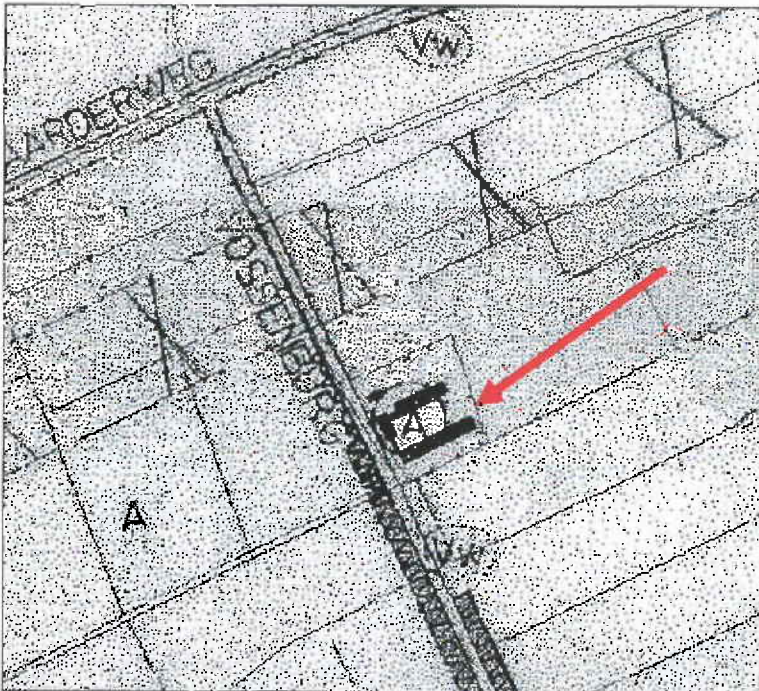
3.7 Gemeentelijk beleid

Bestemmingsplan Buitengebied

Op 15 juni 1983 heeft de gemeenteraad van Hoogezand-Sappemeer het bestemmingsplan "Buitengebied" vastgesteld.

Ten aanzien van de beoogde activiteit:

- *De projectlocatie is gelegen in het agrarisch gebied met de landschapswaarde 'open gebied' en 'veenkoloniaal landschap'.*
- *Voor het bedrijf van initiatiefnemers is een agrarisch bouwperceel opgenomen in de vorm van een denkbeeldige rechthoek waarbinnen de bedrijfsgebouwen moeten worden gesitueerd.*
- *Agrarische bedrijven mogen binnen een rechthoek van maximaal 1 ha bouwen, waarbij de langste zijde ten hoogste 150 meter mag bedragen.*
- *De nieuwbouw past niet binnen het agrarisch bouwperceel.*
- *Voor het vergroten van het bouwperceel wordt een procedure ex artikel 3.10 Wro gevolgd (projectbesluit).*
- *Bij het ontwerp van de nieuwbouw is uiteraard rekening gehouden met de geldende bouwvoorschriften: maximale hoogte bedrijfsgebouwen: 14 meter / maximale goothoogte bedrijfsgebouwen: 4 meter / dakhelling: minstens 22 graden.*
- *Ten aanzien van het aspect landschappelijk inpassing is het project ter advies voorgelegd aan de provincie Groningen en Libau. De aanbevelingen zijn verwerkt in het definitieve plan.*
- *Geconcludeerd kan worden dat de plannen van initiatiefnemers zich niet verhouden met het vigerende bestemmingsplan, maar dat de gewenste situatie middels een projectbesluit gerealiseerd kan worden.*

Afbeelding: uitsnede plankaart bestemmingsplan

4 Voorgenomen activiteit en alternatieven

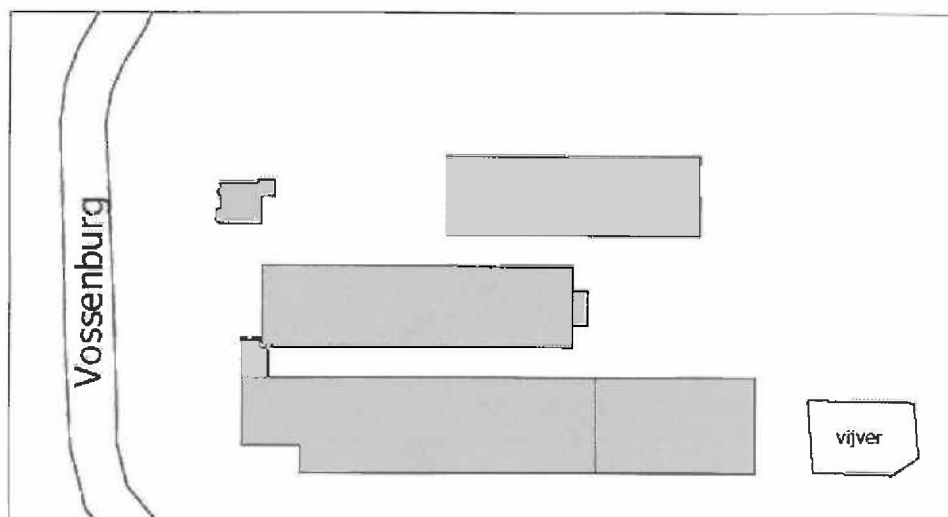
4.1 Feitelijke referentiesituatie

Voor het bedrijf is op 25 juli 2006 een revisievergunning verleend voor het houden van 102.000 vleeskuikens in traditionele stallen (lees: niet emissiearm), 26 runderen ouder dan 2 jaar en 10 schapen. Deze vergunning is op 5 september 2006 onherroepelijk geworden.

Voor alle onderdelen die zijn vergund is bouwvergunning afgegeven. Hierom kan gesteld worden dat de vergunning in werking is getreden (art. 20.8 WM).

Alle onderdelen zijn binnen drie jaren na het onherroepelijk worden van de vergunning opgericht en in gebruik genomen. Hierom kan gesteld worden dat er geen sprake is van vervallen rechten (art. 8.19 WM).

Bij de feitelijke referentiesituatie wordt uitgegaan van de vergunde situatie (d.d. 25 juli 2006). In bijlage E is deze situatie nader uitgewerkt.

Afbeelding: situatieschets feitelijke referentiesituatie

4.2 Aanstaande referentiesituatie

Initiatiefnemers zijn voornemens om de pluimveemest die ontstaat op het bedrijf te verbranden. Een concrete aanvraag om milieuvergunning hiervoor is begin januari 2009 ingediend. De verwachting is dat de definitieve besluitvorming hieromtrent in april 2009 plaats vindt.

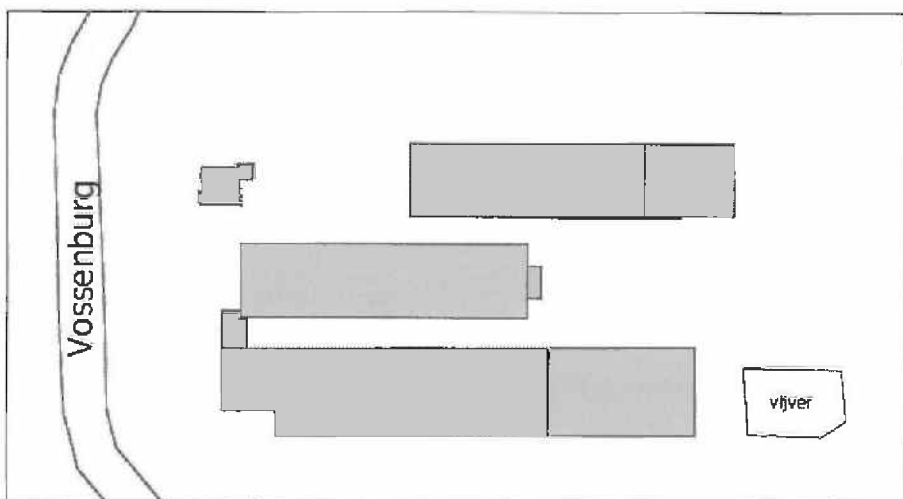
Verbranding / vergassinginstallatie voor het verbranden / vergassen van kippenmest

Om kippenmest zo volledig mogelijk te verbranden waarbij alle voor het milieu schadelijke stoffen geheel verbranden, moeten de afbrandgassen minimaal 3 seconden een in ruimte circuleren met een temperatuur van 800 tot 1000 graden Celsius. Om dit te realiseren wordt de mest eerst in een brandkamer voorverbrandt waarbij onder geringe luchttoevoer een groot gedeelte van de mest gaat vergassen. Het gas wordt samen met de rook en de vrijgekomen waterdamp doorgezogen naar een naverbrander. In de naverbrander wordt onder toevoer van extra verbrandingslucht (zuurstof) het gas verbrand en ontstaat er een gasvlam met een warmte-intensiteit van +/- 1000°C. Hierin verbranden dan de voor het milieu schadelijke stoffen als ammoniak, zwavel, stikstof, koolstof, e.d. volledig. Om bepaalde stoffen als NOx vroegtijdig te elimineren wordt tijdens de naverbranding gedoceed NH3/urea (ammoniak) ingespoten.

Om de verbrandingassen te zuiveren van vlieg-as alvorens zij richting de schoorsteen gaan, worden zij door een doekenfilter gezuiverd. De filters zijn geschikt voor het gebruik van zure rookgassen. Om de nog in de verbrandingassen achtergebleven fijnstof uit de gassen te verwijderen worden deze geleid door een gaswasser. Het fijnstof wordt dan als slib opgevangen in de slibopvang. De asresten uit de verbranding / vergassinginstallatie als wel de vlieg-as,- en de fijnstofopvang worden opgevangen en weer gebruikt als meststoffen. In Duitsland wordt het verkocht en uitgestrooid op het land als kunstmest.

De hete verbrandingassen van de naverbrander gaan via de vlampijpen van de wisselaar/stoomketel naar de schoorsteen. Tijdens de doorstroming geven de vlampijpen de warmte over aan het ketelwater. Hierdoor ontstaat in de warmtewisselaar heet water dat wordt afgevoerd naar de opslagtank voor de verwarming van de pluimveestallen.

Na het verkrijgen van de vergunning zal gestart worden met de installatie van het geheel. Gestreefd wordt om in de tweede helft van dit jaar te starten met de verbranding van de pluimveemest. Bij de aanstaande referentiesituatie wordt uitgegaan van de vergunde situatie (d.d. 25 juli 2006), aangevuld met de mestverbrandingsinstallatie. In bijlage F is deze situatie nader uitgewerkt.

Afbeelding: situatieschets aanstaande referentiesituatie

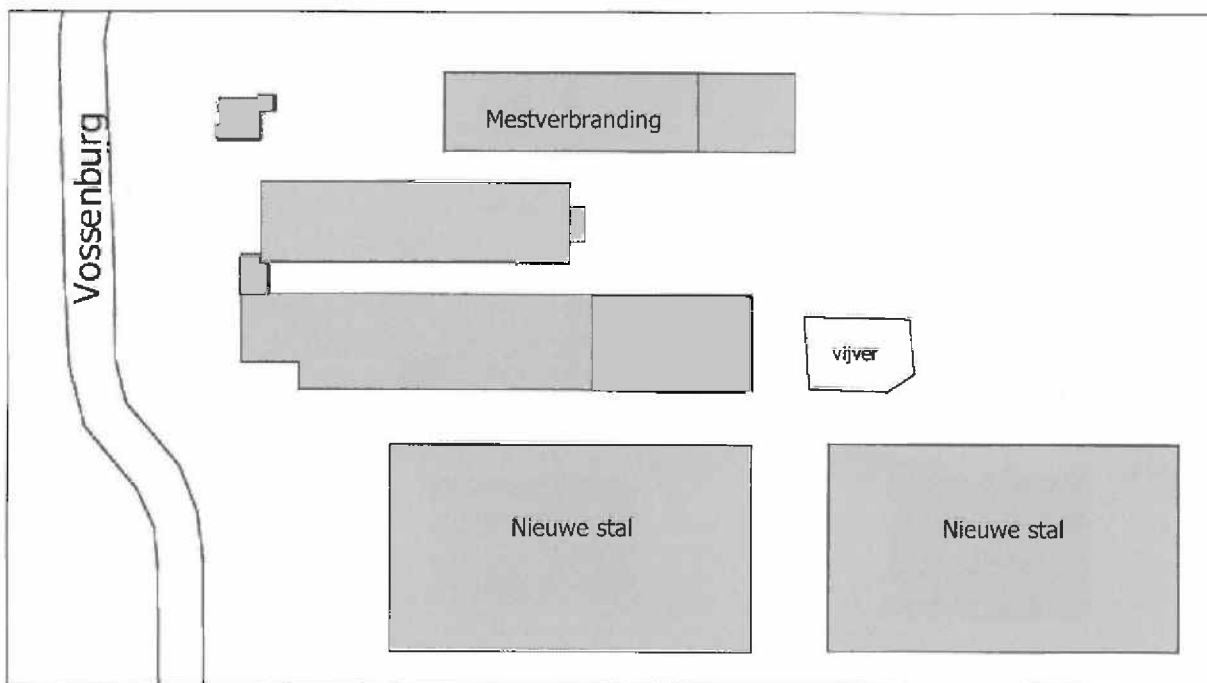
4.3 Voorkeursalternatief

Initiatiefnemers zijn voornemens om op de projectlocatie twee nieuwe vleeskuikenstallen te bouwen. Binnen beide stallen zullen maximaal 101.500 vleeskuikens worden gehouden. De aantallen in de bestaande stallen blijven ongewijzigd.

In alle stallen (nieuwe en bestaande) wordt het zogenaamde Imago-systeem toegepast. Hiermee wordt de ammoniakemissie per dierplaats met 53,75% gereduceerd.

In het voorkeursalternatief wordt alle pluimveemest verbrand middels de installatie waarvoor thans de milieuvergunningprocedure loopt.

Het voorkeursalternatief is nader beschreven in bijlage G. Een plattegrondtekening van het voorkeursalternatief is toegevoegd als losse bijlage.

Afbeelding: situatieschets voorkeursalternatief

4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief

In het MER dient een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) te worden beschreven.

Ten aanzien van de locatie kan het volgende genoemd worden:

- Het betreft een bestaand bedrijf in eigendom van initiatiefnemers.
- Bestaande stallen zijn in goede staat en vertegenwoordigen een aanzienlijke waarde.
- De locatie ligt niet in de nabijheid van zeer kwetsbare natuur.
- Geurgevoelige objecten liggen op relatief grote afstanden.

Hierom ligt verplaatsing van het bedrijf niet voor de hand.

Het MMA is daarom gericht op het toepassen van technieken, waarmee de belangrijkste emissies (ammoniak, geur, fijn stof) verdergaand worden beperkt ten opzichte van het voorkeursalternatief.

Ammoniak

De techniek die de ammoniakemissie het meest vergaand reduceert is de chemische luchtwasser. De emissie wordt met circa 90% gereduceerd.

Geur

Slechts één erkende techniek reduceert de geuremissie bij vleeskuikens. Dit betreft de chemische luchtwasser. Het reductiepercentage bedraagt circa 29%.

Fijn stof

Over het algemeen reduceren luchtwassers de emissie van fijn stof. Uit de lijst van het ministerie van VROM³ volgt geen reductie bij toepassing van luchtwassers bij vleeskuikens. De reden is dat op het moment dat de lijst beschikbaar kwam er nog onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar waren. Het ligt echter in de lijn der verwachting dat de emissie wel degelijk wordt gereduceerd.

Zoals de informatie thans beschikbaar is, zal het MMA bestaan uit de toepassing van chemische luchtwassers op alle stallen. Om het verbruik aan energie te reduceren zal bekeken worden of toepassing van geconditioneerde luchtinlaat tot de mogelijkheden behoort.

Het MMA is beschreven in bijlage H.

³ Internetsite van VROM: Emissiefactoren fijn stof voor veehouderij – 14 maart 2008

5 Bestaande milieutoestand en gevolgen

5.1 Autonome ontwikkelingen

Voor de beoordeling van de milieueffecten van de alternatieven is het noodzakelijk de bestaande toestand van het milieu te kennen. Wat hierbij tevens relevant is, zijn de autonome ontwikkelingen. Dit zijn de toekomstige ontwikkelingen van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd.

Kan het uitbreidingsplan niet geconcretiseerd worden, dan zijn er binnen afzienbare tijd toch wijzigingen nodig. Volgens het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij mag de gemiddelde ammoniakemissie per vleeskuikensplaats vanaf 1 januari 2010 niet hoger zijn dan 0,045 kilogram. Onlangs heeft de verantwoordelijke minister hieromtrent (minister Kramer – VROM) aangegeven dat hiervan onder voorwaarden uitstel kan worden verleend tot 1 januari 2013. Zoals het nu lijkt zal dan het zogenaamde Imago-systeem toegepast worden. Deze techniek maakt ook onderdeel uit van het voorkeursalternatief.

Landelijk is er sprake van steeds strenger wordende regelgeving ten aanzien van milieu, dierwelzijn en hygiëne. Als algemene tendens kan worden vastgesteld dat er sprake is van een afname van het aantal agrarische bedrijven. Wel is er bij de blijvende agrarische bedrijven over het algemeen sprake van groei. Deze groei gaat door toepassing van emissiearme technieken lang niet altijd gepaard met een toename van de ammoniak- en geuremissie.

In de omgeving van de projectlocatie zijn momenteel geen ontwikkelingen bekend aangaande veranderingen van bestemmingen.

5.2 Ammoniak

Bij het houden van dieren en de opslag / verwerking van mest komt ammoniak vrij. Ammoniak kan schade veroorzaken aan bossen en overige vegetatie. Het schaderisico neemt toe bij grotere emissies, kortere afstanden tot de bron en een hogere achtergronddepositie. In het MER zal worden beschreven welke ammoniakemissie bij de verschillende alternatieven (lees: feitelijke referentiesituatie, aanstaande referentiesituatie, voorkeursalternatief en MMA) optreedt.

Onderzocht wordt welke natuurgebieden in de omgeving van de projectlocatie gevoelig zijn voor de depositie van ammoniak. Beschreven wordt de status van deze gebieden. Bekeken wordt hoe hoog de kritische depositie van de verschillende gebieden is en hoe zich dit verhoudt met de heersende achtergronddepositie.

Middels het verspreidingsmodel AAgro-stacks wordt voor alle alternatieven inzicht gegeven in de mate van depositie ter hoogte van de aanwezige natuurgebieden.

Het initiatief betreft een intensieve veehouderij die onder de reikwijdte van de IPPC-richtlijn valt. In het MER zal daarom worden beschreven of vanwege de omvang van de installatie, de geografische ligging en de bestaande milieutoestand van de omgeving een verdergaande ammoniakreductie moet worden bereikt dan het 'besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij' voorschrijft.

5.3 Geur

Het houden van dieren en de opslag / verwerking van mest kan geurhinder veroorzaken. De geuremissie is afhankelijk van het soort en aantal dieren dat wordt gehouden, de huisvestingssystemen, de keuze van het voer en de bedrijfsvoering.

In het MER wordt voor de verschillende alternatieven de geuremissie uit de dierverblijven berekend.

De geurbelasting van de geurgevoelige objecten in de omgeving van de projectlocatie wordt beoordeeld op de wijze die is voorgeschreven in de Wet geurhinder en veehouderij. Hiertoe wordt de geurbelasting berekend met het verspreidingsmodel 'V-stacks vergunning'.

Op basis van vergunde dieraantallen van intensieve veehouderijen binnen twee kilometer rondom de locatie zal de cumulatieve geurbelasting op gevoelige objecten binnen één kilometer van de projectlocatie worden berekend met het verspreidingsmodel 'V-stacks gebied'.

In het MER zal worden beschreven of er nog andere bronnen zijn die geurhinder kunnen veroorzaken.

5.4 Luchtkwaliteit

Op basis van de meest recente gegevens over emissies bij veehouderijen en de achtergrondconcentraties voor het gebied wordt getoetst in hoeverre de alternatieven voldoen aan de luchtkwaliteitseisen uit de Wet milieubeheer. Hierbij wordt vooral gekeken naar de emissie van fijn stof (PM10) en NOx. Naar verwachting zullen geen andere stoffen, waarvoor in de Wet milieubeheer grenswaarden zijn opgenomen, in relevante hoeveelheden worden geëmitteerd.

5.5 Bodem en water

In het MER wordt beschreven of bij de verschillende alternatieven de bodemkwaliteit en/of waterkwaliteit nadelig wordt beïnvloed. Aangegeven wordt welke maatregelen kunnen worden getroffen om verontreiniging te voorkomen.

Ook het ontstaan en de afvoer van verschillende soorten afvalwater zal worden beschreven.

Naast de invloed op de kwaliteit van het (grond)water, wordt tevens gekeken naar eventuele effecten op de (grond)waterstand.

Door bebouwing en verharding wordt hemelwater versneld afgevoerd. In het MER wordt beoordeeld of hiervoor voorzieningen moeten worden gecreëerd.

5.6 Energie

In het MER wordt aandacht besteed aan het verbruik van energie bij de verschillende alternatieven. Het verbruik wordt berekend en mogelijkheden van energiebesparing worden beschreven.

5.7 Geluid

Geluidsemissie vanuit agrarische bedrijven wordt veroorzaakt door activiteiten op het buitenterrein, door activiteiten binnen de gebouwen, door installaties aanwezig op het bedrijf en door transportbewegingen van en naar de inrichting.

De omgeving waar het bedrijf van initiatiefnemer is gelegen moet worden beschouwd als landelijk gebied. Voor alle alternatieven zal worden onderzocht of de geluidsniveaus ter hoogte van geluidsgevoelige bestemmingen de normen voor het landelijk gebied respecteren. Er wordt inzicht gegeven in het langtijdgemiddelde geluidsniveau, evenals het maximale geluidsniveau. Ook de mate van indirecte hinder veroorzaakt door wegverkeer van- en naar de inrichting wordt bepaald. De geluidsbelasting die ontstaat bij eventuele incidentele situaties wordt ook bepaald.

5.8 Verkeer

Het verkeer van en naar de pluimveehouderij bestaat voornamelijk uit vrachtverkeer voor de aan- en afvoer van de kippen, de aanvoer van voer en de afvoer van mest (bij de feitelijke referentiesituatie).

In het MER zullen de verkeersintensiteit en de meest waarschijnlijke rijroutes worden beschreven. Getracht wordt om inzicht te geven in de kans op eventuele onveilige verkeerssituaties.

5.9 Landschap

De landschappelijke kenmerken van de omgeving worden beschreven. Ingegaan wordt op de beïnvloeding daarvan door de verschillende alternatieven. Ten aanzien van het voorkeursalternatief en het MMA wordt beschreven hoe het bedrijf wordt ingepast in de omgeving.

5.10 Flora en fauna

Ten behoeve van het MER zal worden beoordeelt in hoeverre beschermde soorten worden beïnvloed door het initiatief. Op basis hiervan kan worden beoordeelt of een ontheffing op grond van de Flora en faunawet moet worden aangevraagd.

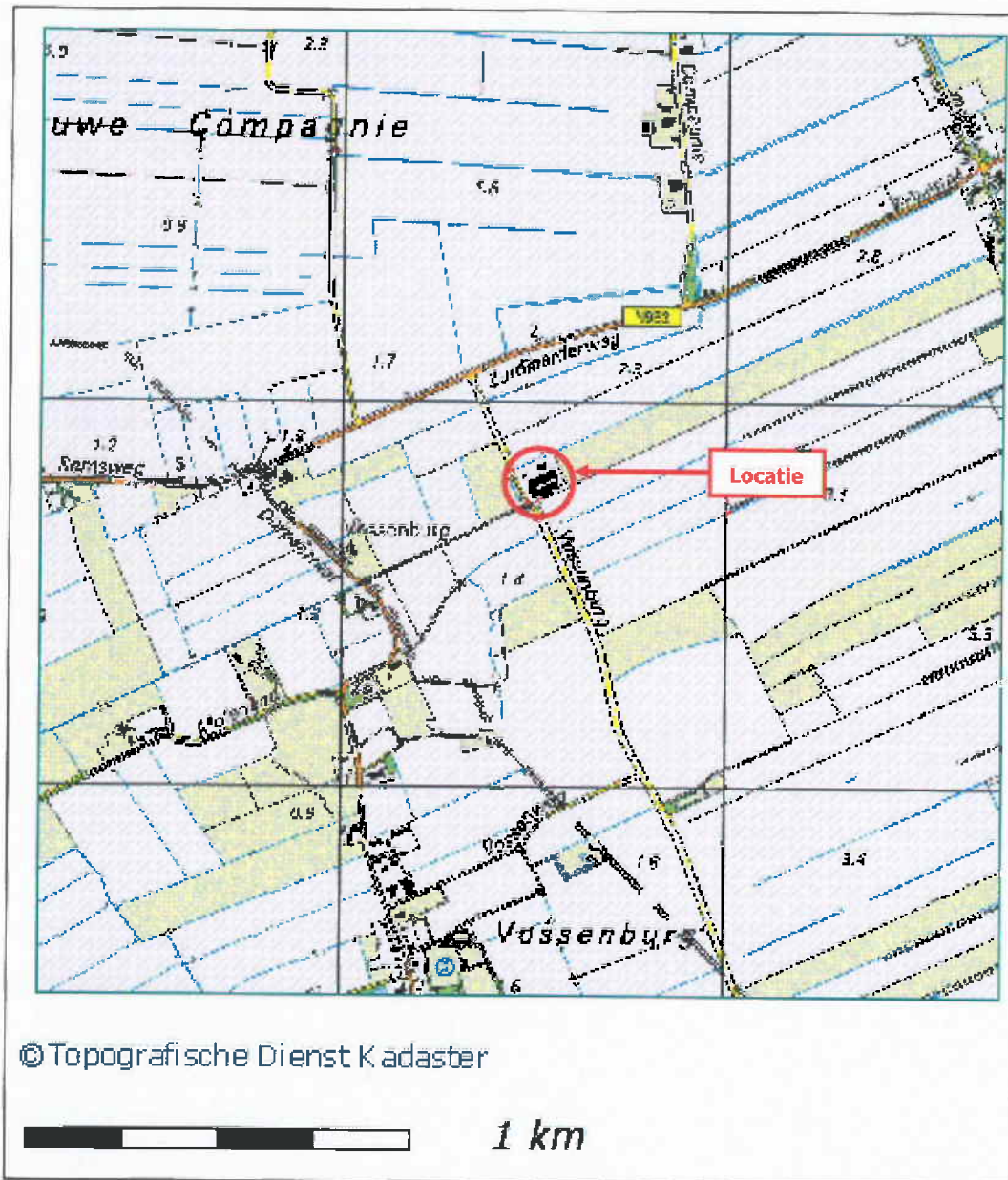
6 Vergelijking van de alternatieven

In het MER wordt het voorkeursalternatief vergeleken met de referentiesituaties en het meest milieuvriendelijk alternatief.

Daar waar mogelijk wordt de vergelijking kwantitatief uitgevoerd. In de andere gevallen zal de vergelijking kwalitatief worden beschreven. Doel is om inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen.

In de vergelijking van de alternatieven zal naast de milieueffecten ook rekening worden gehouden met economische factoren (kosten en baten) en de toepasbaarheid in de sector.

Bijlage A Situering bedrijf

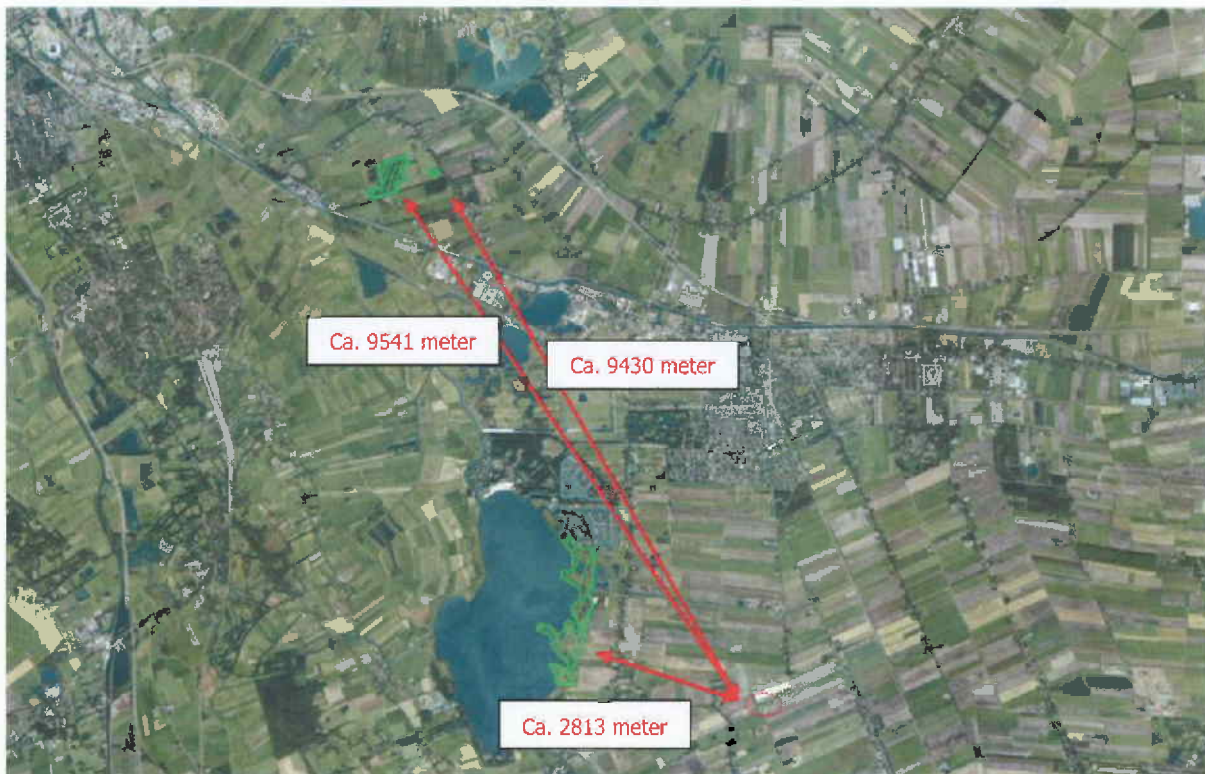

Foto's: MS Virtual Earth

Bijlage B Zeer kwetsbare gebieden

Aangezien de provincie Groningen de zeer kwetsbare gebieden nog niet heeft aangewezen, maar ook de EHS in het kader van de WAV niet, geldt vooralsnog elk voor verzuring gevoelig gebied als zijnde zeer kwetsbaar.

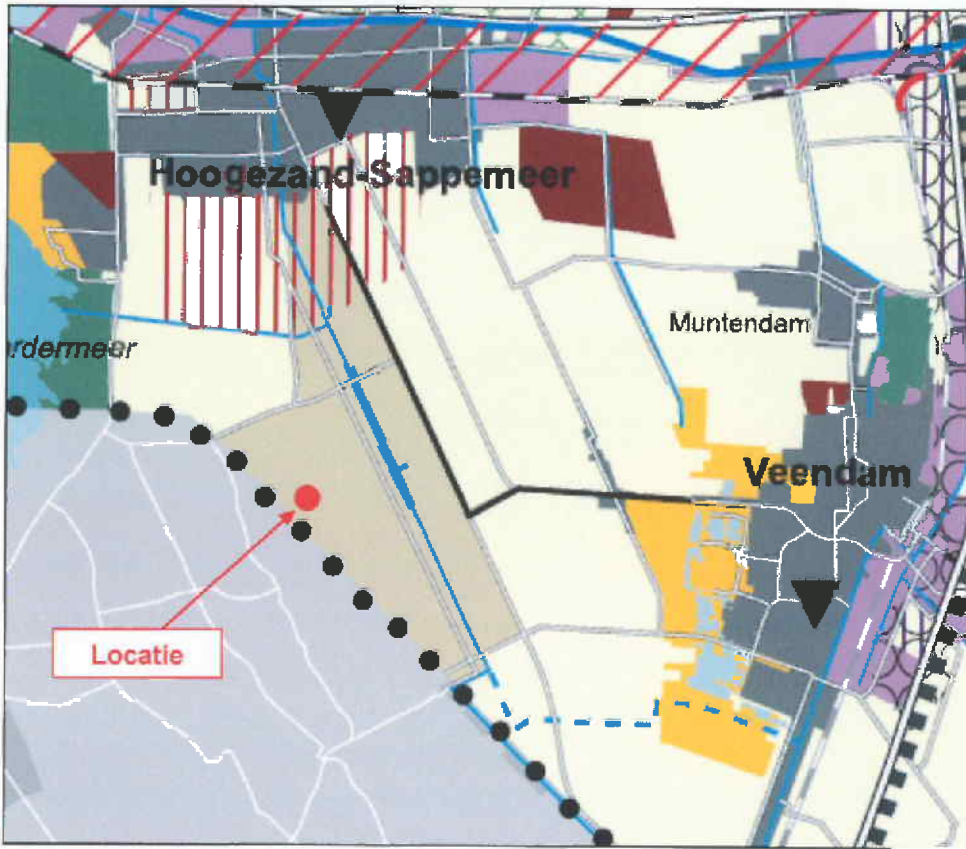
Hierna zijn kaarten opgenomen met daarop de voor verzuring gevoelige gebieden in de omgeving (groen aangeduid).

Bijlage C Kaarten POP II

Functiekaart

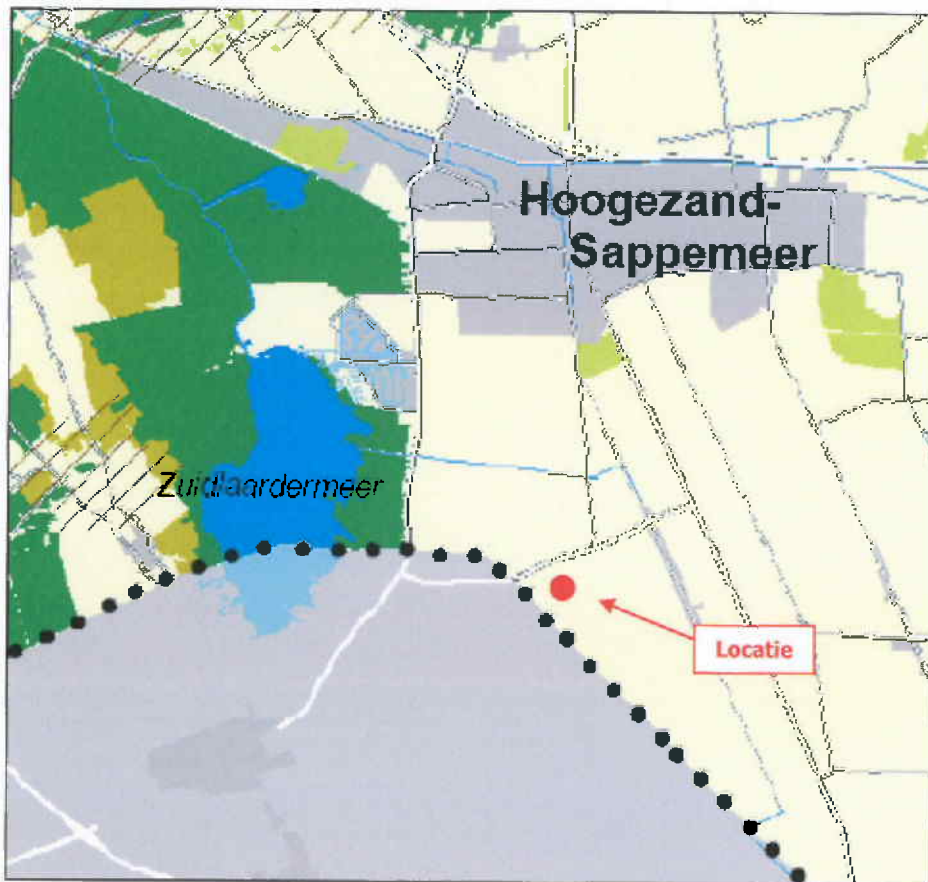

Landelijk gebied		bestaand	toekomstig	zoekruimte	uitwerking
Landbouw		[light yellow box]			
Landbouw tevens glasuilbouw		[green cross-hatch box]	[green cross-hatch box]		
Landbouw in grootschalig open gebied		[tan box]			
Landbouw in gaaf landschap		[yellow box]			
Landbouw in gebied met belangrijke natuurwaarden		[brown box]			

Bos	[dark red box]
Recreatie	[yellow box]
Militair terrein	[dark blue box]
Open water	[light blue box]

Stedelijk gebied		bestaand	toekomstig	zoekruimte	uitwerking
Stedelijk gebruik		[dark blue box]	[black box]	[vertical red lines]	
Stedelijk centrum		[dark blue box with triangle]			
Waterrijk woongebied, tevens natuur en recreatie, en landbouw			[blue cross-hatch box]		
Bedrijventerrein		[purple box]	[dark purple box]	[vertical purple lines]	

Natuurkaart

Legenda

Aanduidingen natuur

- Ecologische hoofdstructuur (land)
- Ecologische hoofdstructuur (water)
- Ecologische hoofdstructuur (beheersgebied)
- Overgang bos- en natuurgebied
- Zoekruimte robuuste verbindingszone

Overige aanduidingen

- Plangrens tevens provincie- en rijksgrens
- Overige waterlopen
- Open water

Kaart 4

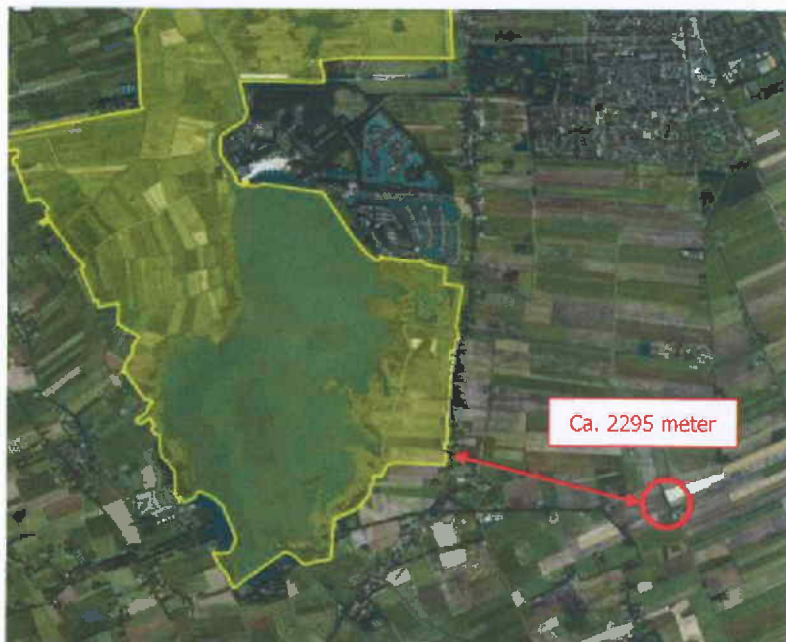
Omgevingsverordening
provincie Groningen 2009

Natuur

Bijlage D Kaarten Natura2000-gebieden

Zuidlaardermeergebied

Drentsche Aa-gebied

Bijlage E Gegevens Feitelijke referentiesituatie

Ammoniakemissie

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie	
			Kg NH ₃ /plaats	Totaal kg NH ₃
Vleeskuikens	E 5.9	102.000	0,080	8.160,0
Rundvee > 2 jaar	A 7	26	9,5	247,0
Schape	B 1	10	0,7	7,0
Totaal				8.414,0

Geuremissie

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Geuremissie	
			ou E/sec/dier	Totaal ou E/sec
Vleeskuikens	E 5.9	102.000	0,24	24.480,0
Rundvee > 2 jaar	A 7	26	-	-
Schape	B 1	10	7,8	78,0
Totaal				24.558,0

415

425

445

446

Vossenburg

- (A) bedrijfswoning
- (B) berging/stalling rundvee en schapen
- (C) kippenstal I
- (D) tussenbouw
- (E) kippenstal II

435

431

420

433

vijver

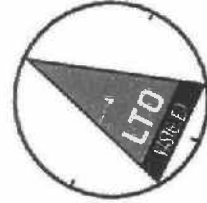
432

421

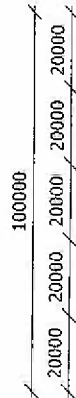
Bouwadvies

Architectuur

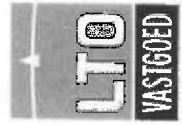
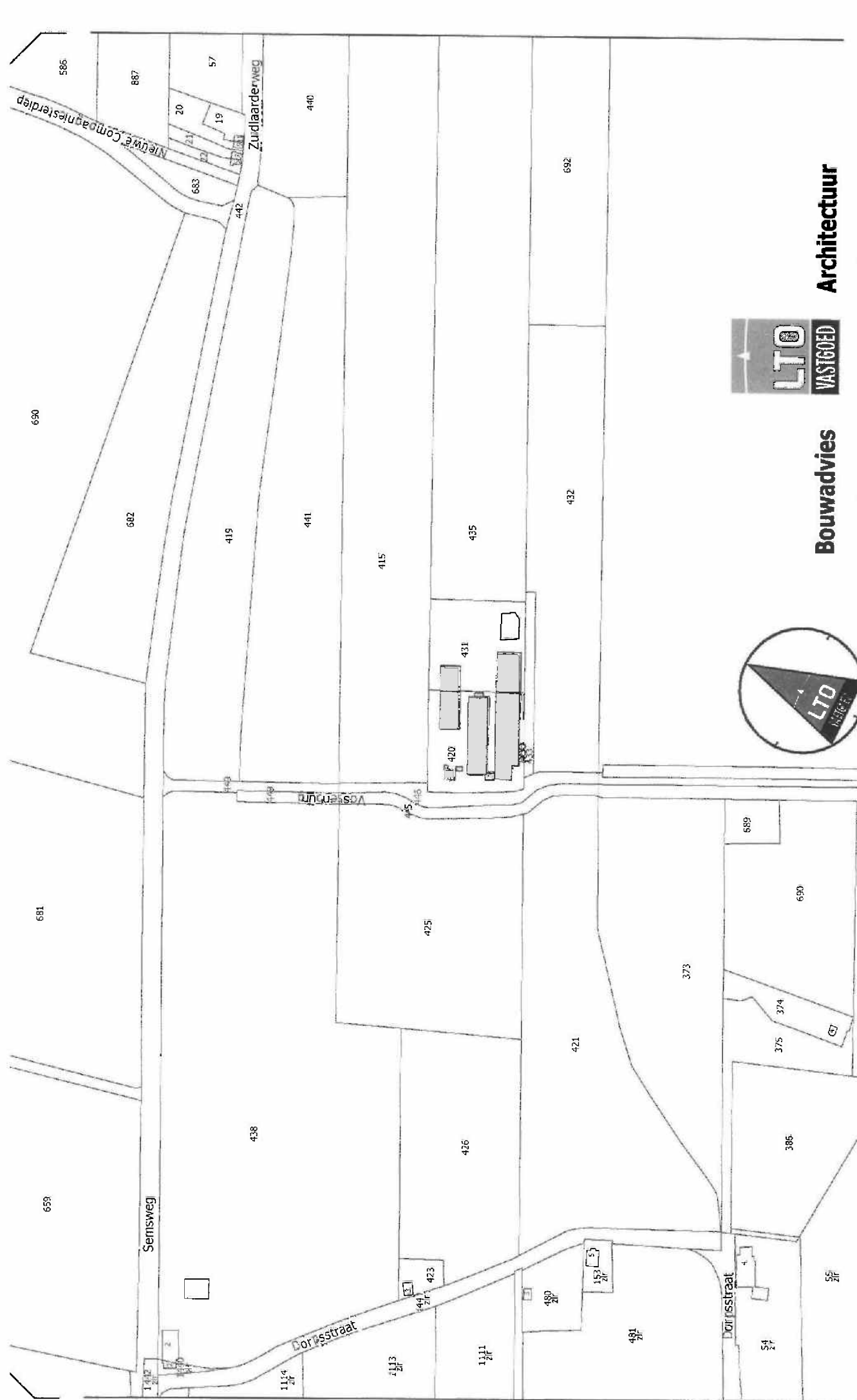

opdrachtgever: De heer J.W. de Groot
 tekening: MER plattegrond
 Fictelijk Referentie Situatie

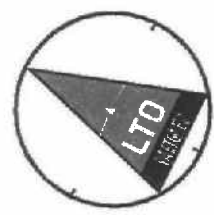
Intake no.: B-51.199
 schaal: 1:2000
 datum: 20-03-2009

kadastraal bekend: gemeente Hoogezand
 sectie: O, nummer: 415,420,431,432 en433

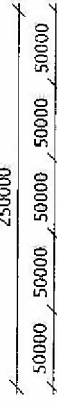

Bouwadvies **Architectuur**

intake no.: B-51.199
 schaal: 1:5000
 datum: 20-03-2009

opdrachtgever: De heer J.W. de Groot
 tekening: MER situatie
 onderdeel: Feitelijk Referentie Situatie

kadastraal bekend: gemeente Hoogezand
 sectie: O, nummer: 415,420,431,432 en433

Bijlage F Gegevens Aanstaande referentiesituatie

Ammoniakemissie

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie	
			Kg NH ₃ /plaats	Totaal kg NH ₃
Vleeskuikens	E 5.9	102.000	0,080	8.160,0
Rundvee > 2 jaar	A 7	26	9,5	247,0
Schape	B 1	10	0,7	7,0
Totaal				8.414,0

Geuremissie

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Geuremissie	
			ou E/sec/dier	Totaal ou E/sec
Vleeskuikens	E 5.9	102.000	0,24	24.480,0
Rundvee > 2 jaar	A 7	26	-	-
Schape	B 1	10	7,8	78,0
Totaal				24.558,0

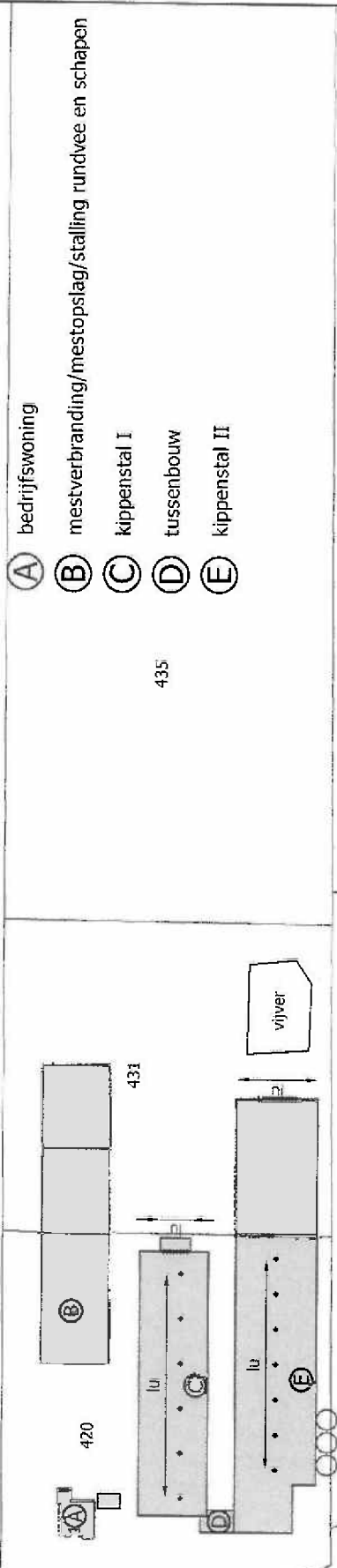
415

425

445

446

Vossenburg

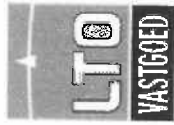

- (A) bedrijfswoning
- (B) mestverbranding/mestopslag/stalling rundvee en schapen
- (C) kippenstal I
- (D) tussenbouw
- (E) kippenstal II

435

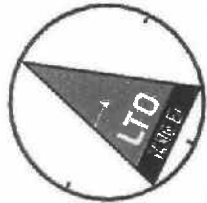
432

421

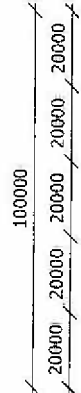
Architectuur

Bouwadvies

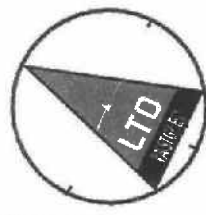
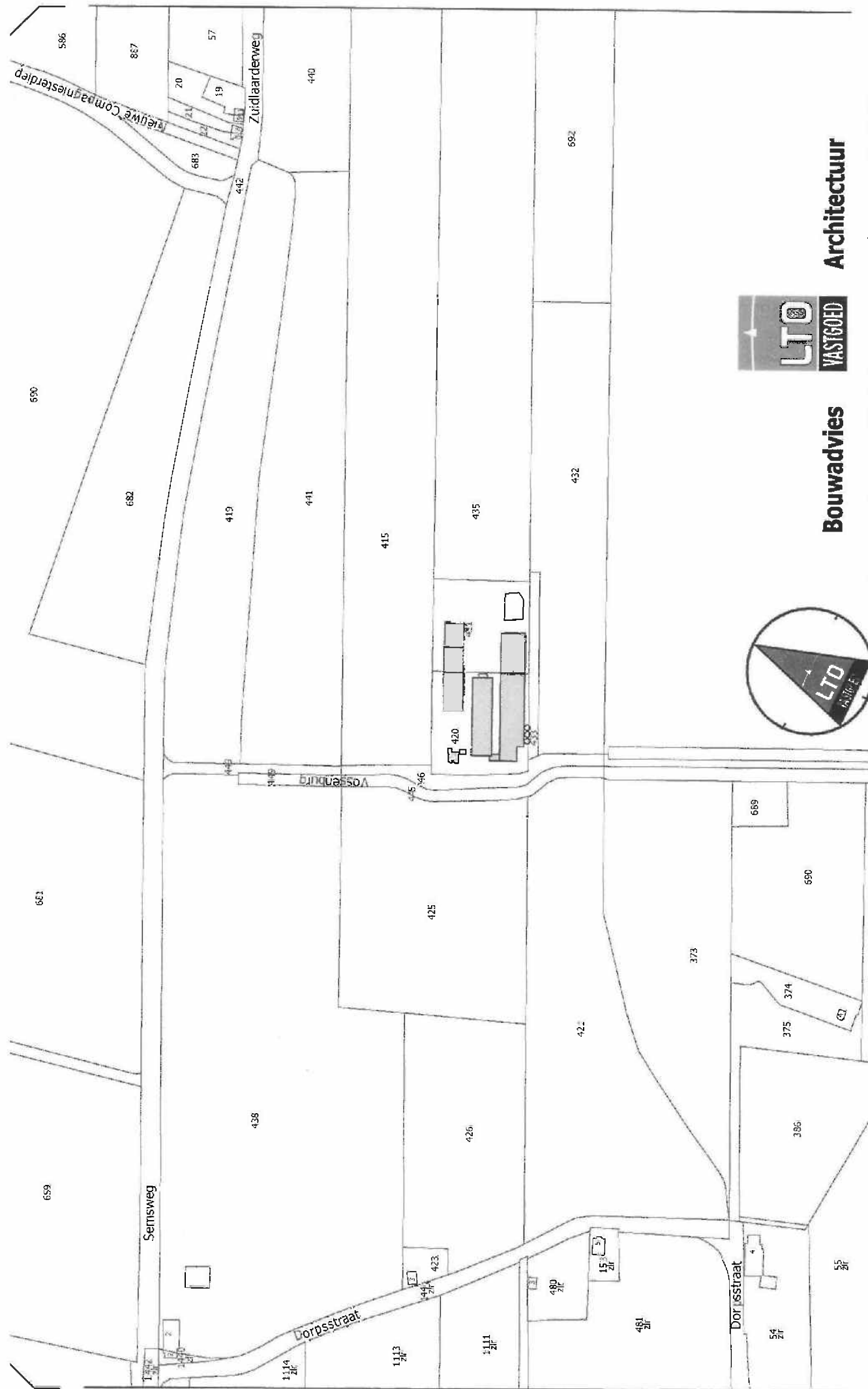

opdrachtgever: De heer J.W. de Groot
 onderdeel: tekening: MER plattegrond
 Aanstaande Referentie Situatie

intake no.: B-51.199
 schaal: 1:2000
 datum: 20-03-2009

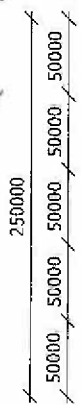
kadastraal bekend: gemeente Hoogeveen
 sectie: O, nummer: 415, 420, 431, 432 en 433

Bouwadvies Architectuur

opdrachtgever: De heer J.W. de Groot
 tekening: MER situatie
 onderdeel: Aanstaande Referentie Situatie

intake no.: B-51.199
 schaal: 1:5000
 datum: 20-03-2009

kadastraal bekend: gemeente Hoogezand
 sectie: O, nummer: 415,420,431,432 en433

Bijlage G Gegevens voorkeursalternatief

Ammoniakemissie

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie	
			Kg NH ₃ /plaats	Totaal kg NH ₃
Vleeskuikens bestaand	E 5.6	102.000	0,037	3.774,0
Vleeskuikens nieuw	E 5.6	203.000	0,037	7.511,0
Totaal				11.285

Geuremissie

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Geuremissie	
			ou E/sec/dier	Totaal ou E/sec
Vleeskuikens bestaand	E 5.6	102.000	0,24	24.480,0
Vleeskuikens nieuw	E 5.6	203.000	0,24	48.720,0
				73.200,0

415

425

445

446

Vossenburg

- (A) bedrijfswoning
- (B) mestverbranding en mestopslag
- (C) kippenstal I
- (D) tussenbouw
- (E) kippenstal II
- (F) kippenstal III
- (G) kippenstal IV

435

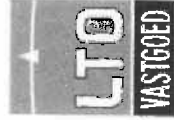
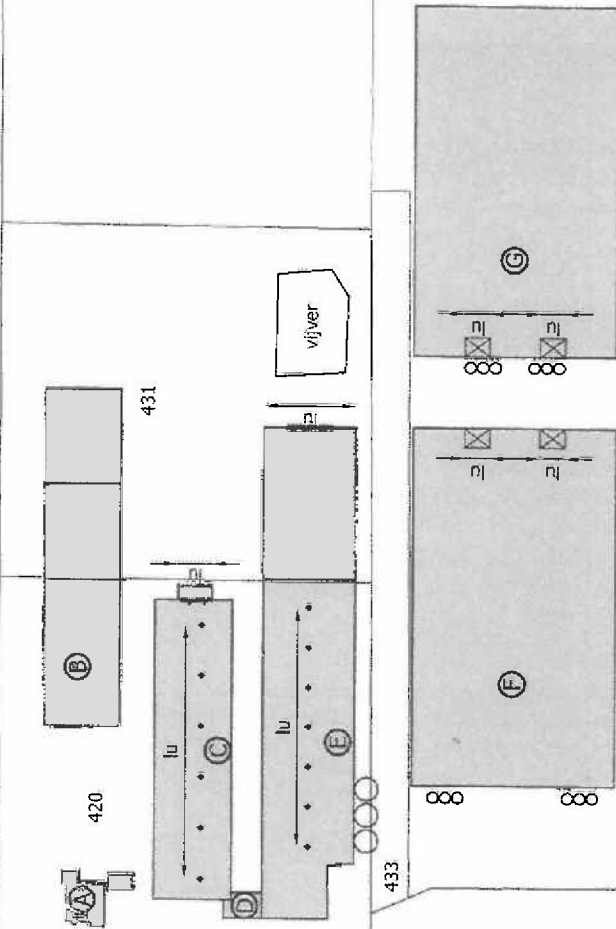
431

420

433

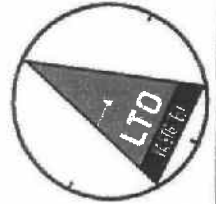
432

vijver

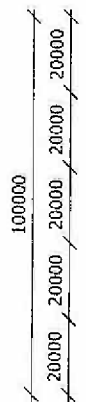
Bouwadvies

Architectuur

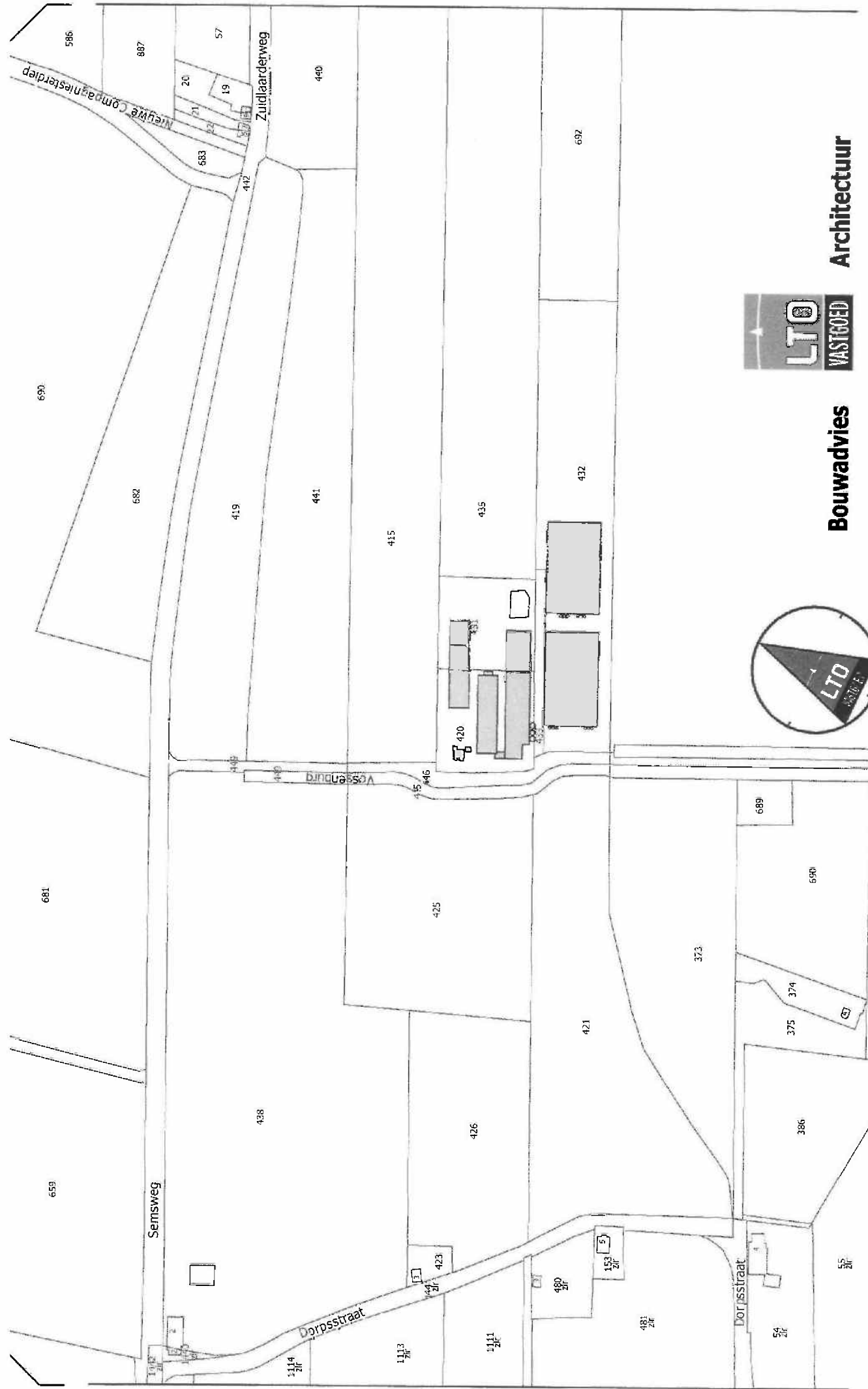

opdrachtgever: De heer J.W. de Groot
 onderdeel: tekening: MER plattegrond
 VoorKeursAlternatief

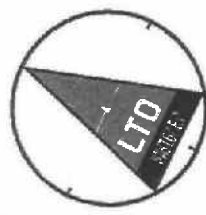
intake no.: B-51.199
 schaal: 1:2000
 datum: 20-03-2009

kadastraal bekend: gemeente Hoogezand
 sectie: O, nummer: 415,420,431,432 en433

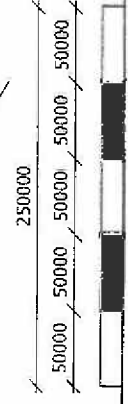
Bouwadvies
Architectuur

opdrachtgever: De heer J.W. de Groot
 onderdeel: tekening: MER situatie
 VoorKeursAlternatief

intake no.: B-51.199
 schaal: 1:5000
 datum: 20-03-2009

kadastraal bekend: gemeente Hoogezand
 sectie: O, nummer: 415,420,431,432 en433

Rav-nummer	E 5.6	
Naam systeem	Vleeskuikenstal met mixluchtventilatie	
Diercategorie	Vleeskuikens	
Systeembeschrijving van	Oktober 2005	
Werkingsprincipe	Ammoniakemissiebeperking is gebaseerd op het drogen van de meststrooisellaag door middel van een mixlucht ventilatiesysteem. Door mixluchtventilatoren wordt de warme lucht uit de nok van de stal in horizontale richting over het strooisel geblazen. Het effect hiervan is een oppervlaktedroging van het strooisel (snel indrogen verse mest) ¹ .	
DE TECHNISCHE UITVOERING VAN HET SYSTEEM; BOUWKUNDIG		
	Onderdeel	Uitvoeringseis
1	Vloeruitvoering	geïsoleerde betonvloer; dikte, sterkte en isolatiewaarde moeten voldoen aan het Bouwbesluit
DE TECHNISCHE UITVOERING VAN HET SYSTEEM; TECHNISCHE VOORZIENINGEN		
	Onderdeel	Uitvoeringseis
2	Huisvestingsvorm	volledig strooiselvloer
3	Drinkwater	drinkwatervoorziening voorzien van antimorssysteem
4a	Mixluchtsysteem	kokers met een regelbare ventilator
4b		kokers verticaal opgehangen in tenminste twee rijen in lengterichting van de stal, waarbij de kokers in dwarsrichting van de stal niet op één lijn zijn geplaatst; binnen de stal is sprake van een evenredige verdeling
4c		een bestreken vloeroppervlak van maximaal 150 m ² per koker ²
4d		de uitblaasopening (onderkant) van de koker is zodanig uitgevoerd dat de lucht over het strooiseloppervlak wordt geblazen; uitvoering volgens opgave leverancier
5	Registratie-apparatuur	de volgende registratieapparatuur dient aanwezig te zijn: - apparatuur voor het registreren van het aanstaan van de mixluchtventilatoren (urenteller, kWh-meter, toerenteller of meetventilator); - apparatuur voor registreren van de instellingen van de regeling van de mixluchtventilatoren
HET GEBRUIK VAN HET SYSTEEM		
	Onderdeel	Gebruikseis
a	Leefoppervlak	minimaal 417 cm ² en maximaal 556 cm ² per dier bij opzet (18 - 24 dieren per m ²)
b	Capaciteit	te installeren debiet is 1,8 m ³ per dier per uur bij een tegendruk van 0 Pa ³

1 Onder nummer 1023266 is octrooi aangevraagd voor een mixluchtventilatiesysteem.

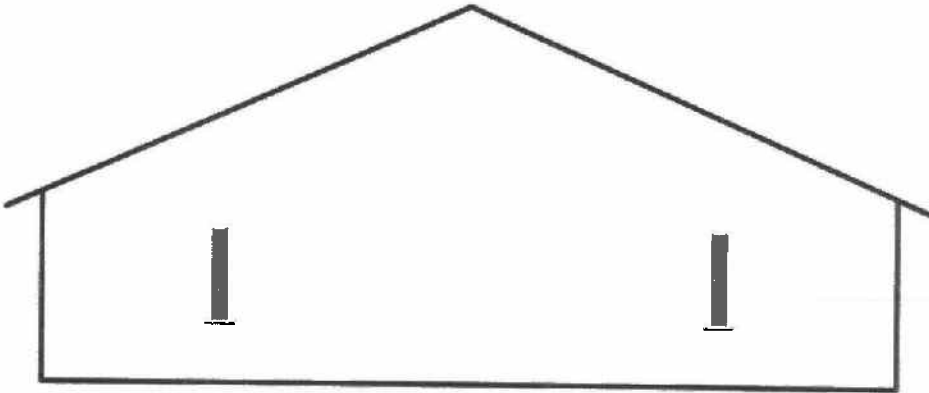
2 Het bestreken vloeroppervlak per koker is afhankelijk van het debiet van de mixluchtkoker. Voor een goede werking dient te worden voldaan aan een bereik van maximaal 150 m² per koker.

3 Door de aanwezigheid van een verdeelplaat onderin de koker treedt weerstand op bij het blazen van lucht uit de koker. De hoeveelheid lucht die bij de maximale stand uit de koker wordt geblazen is daardoor lager. Tijdens de metingen bedroeg de werkelijke capaciteit ongeveer 0,6 m³ per dier per uur.

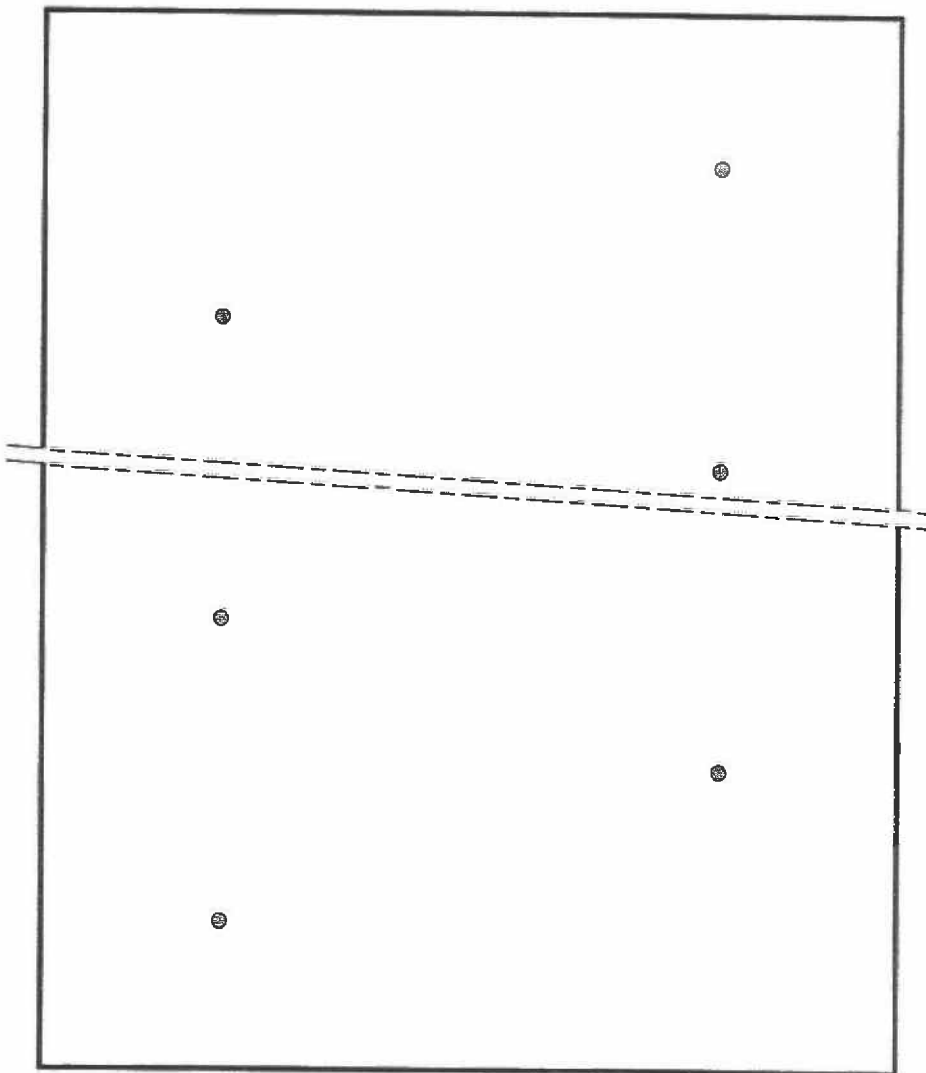
	mixluchtventilatie	
c	Luchtstroming mixluchtventilatie	de lucht uit het bovenste deel van de stal ⁴ wordt via de kokers naar beneden geleid en vervolgens over het strooiseloppervlak geblazen
d	Afstand tussen vloer en onderzijde koker (verdeelpaat)	maximaal 120 cm
e	Instelling mixluchtventilatoren	voor de in te stellen capaciteit van de mixluchtventilatoren wordt het volgende schema aangehouden: - dag 0 en dag 1, geen mixluchtventilatie; - vanaf dag 1, geleidelijke toename capaciteit, oplopend van 10 % van het maximum naar 100 % op dag 40 ⁵
f	Registratie	ten behoeve van een controle op de werking van het mixluchtsysteem moeten de volgende gegevens automatisch worden geregistreerd: - het aan staan van de mixluchtventilatoren; - de instelling van de capaciteit van de mixluchtventilatoren van de geregistreerde waarden moet tijdens de controle een uitdraai van huidige en de vorige productieronde opvraagbaar zijn
Emissiefactor		0,037 kg NH ₃ per dierplaats per jaar
Verwijzing meetrapport		rapport ECN-C-05-053 en rapport ECN-C-05-079 (www.ecn.nl)

4 Het betreft hier de lucht onder het dak / de nok van de stal. De lucht is aldaar warmer dan elders in de stal.

5 Indien noodzakelijk kan tijdens korte perioden worden afgeweken van deze instellingen (bijvoorbeeld tijdens ziekten). De reden van afwijking dient te worden geregistreerd in een logboek.

Doorsnede

Plattegrond

NAAM: Vieeskuikenstal met mixluchtventilatie	Behorend bij Rav nummer E 5.6 Systeembeschrijving oktober 2005
---	---

Bijlage H Gegevens meest milieuvriendelijk alternatief

Ammoniakemissie

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie	
			Kg NH ₃ /plaats	Totaal kg NH ₃
Vleeskuikens bestaand	E 5.4	102.000	0,008	816,0
Vleeskuikens nieuw	E 5.4	203.000	0,008	1.624,0
				2.440,0

Geuremissie

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Geuremissie	
			ou E/sec/dier	Totaal ou E/sec
Vleeskuikens bestaand	E 5.4	102.000	0,17	17.340,0
Vleeskuikens nieuw	E 5.4	203.000	0,17	34.510,0
				51.850,0

415

425

445

446

Vossenburg

- (A) bedrijfswoning
- (B) mestverbranding en mestopslag
- (C) kippenstal I
- (D) tussenbouw
- (E) kippenstal II
- (F) kippenstal III
- (G) kippenstal IV

435

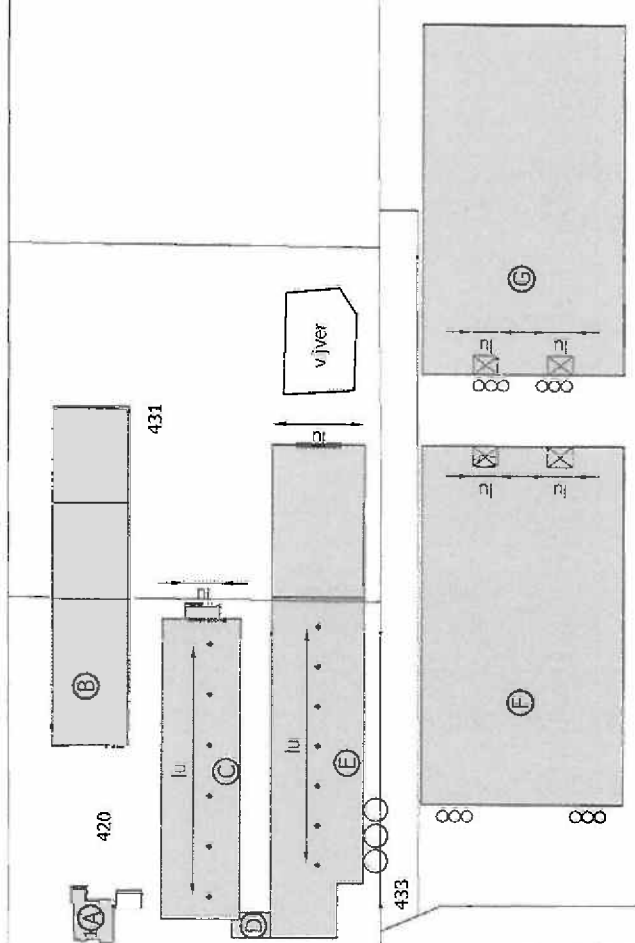
431

420

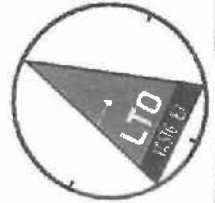
433

432

vijver

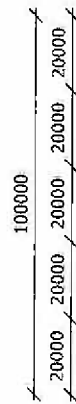
Bouwadvisies

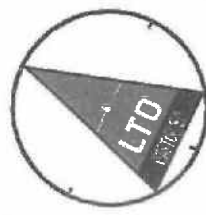
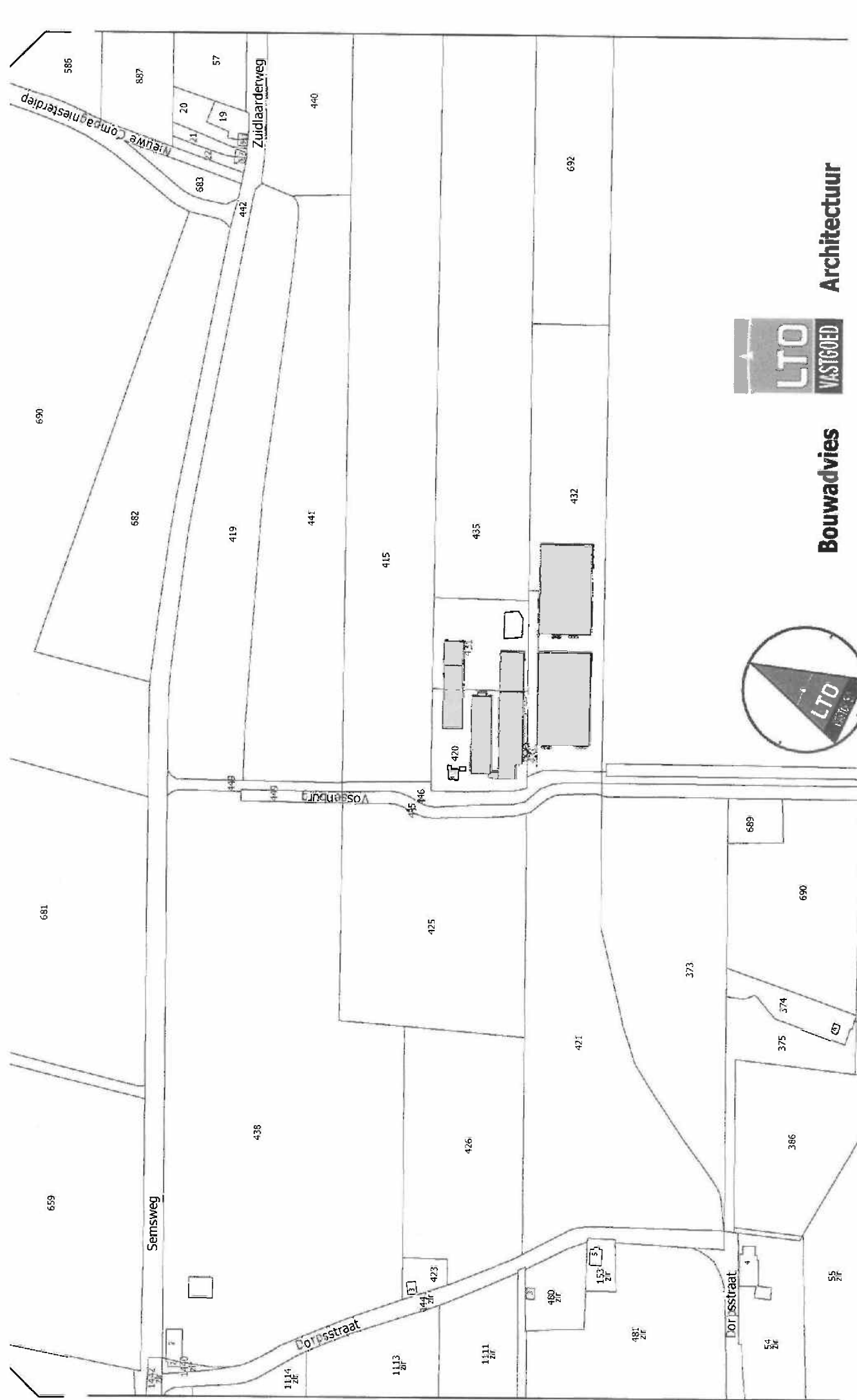
Architectuur

opdrachtgever: De heer J.W. de Groot
 onderdeel: tekening: MER plattegrond
 Meest Milieuvriendelijk Alternatief

intake no.: B-51.199
 schaal: 1:2000
 datum: 20-03-2009

kadastraal bekend: gemeente Hoogezand
 sectie: O, nummer: 415, 420, 431, 432 en 433

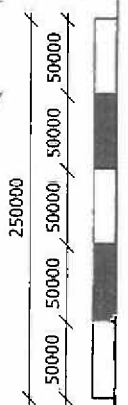

Bouwadvies

Architectuur

opdrachtgever: De heer J.W. de Groot
 onderdeel: tekening: MER situatie
 Meest Milieuvriendelijk Alternatief

intake no.: B-51.199
 schaal: 1:5000
 datum: 20-03-2009

kadastraal bekend: gemeente Hoogezand
 sectie: O, nummer: 415,420,431,432 en433

Systeemnummer:	BWL 2007.08
Rav-nummer:	E 1.9, E 2.10, E 4.6, E 5.4, F 4.2
Naam van het systeem:	chemisch luchtwassysteem 90 % emissiereductie, niet-batterijhuisvesting
Diercategorie:	Opfokhennen en –hanen van legrassen, legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen, (groot-)ouderdieren van vleeskuikens, vleeskuikens en vleeskalkoenen
Stalbeschrijving van:	mei 2007, update 10 maart 2008

Korte omschrijving van het stalsysteem:

De ammoniakemissie wordt beperkt door de ventilatielucht te behandelen in een chemisch luchtwassysteem. Bij het beschreven systeem bestaat de installatie uit twee filterwanden van het type dwarsstroom. De filterwanden hebben een gelijk aanstroomoppervlak en zijn opgebouwd uit een kolom met vulmateriaal dat continu vochtig wordt gehouden met een aangezuurde wasvloeistof, bijvoorbeeld door sproeien of een overloopsysteem. De gezuiverde lucht verlaat vervolgens via een druppelvanger de installatie. De luchtwasser kan zijn opgebouwd uit modules (met daarin de filterwanden) die aan de stal worden gekoppeld of de luchtwasser wordt bouwkundig opgebouwd (wandensysteem). Bij passage van de ventilatielucht door het luchtwassysteem wordt de ammoniak opgevangen in de wasvloeistof, waarna de gereinigde ventilatielucht het systeem verlaat. Middels toevoeging van zwavelzuur aan de wasvloeistof, wordt de ammoniak gebonden als ammoniumsulfaat. Op vaste, van te voren ingestelde, tijdstippen wordt het waswater in de wateropvangbak vervangen door vers water (spuien).

Eisen aan de uitvoering:

- 1) Chemisch luchtwassysteem:
 - a) het wassysteem is opgebouwd uit twee achter elkaar geplaatste filterwanden (type dwarsstroom) van gelijke lengte (lengte is afhankelijk van de capaciteit). Het systeem wordt opgebouwd uit éénheden met een capaciteit van 20.000 m³ lucht per uur, per 20.000 m³ lucht per uur bedraagt de lengte 1,85 meter waarvan de netto doorlaat 1,82 meter is. De twee filterwanden zijn opgebouwd uit kunststof filtermateriaal, type 2H-NET filter, met een contactoppervlak van 150 m² per m³. De filterwanden zijn 2,25 meter hoog en 0,30 meter dik. Vast achter de tweede filterwand is een druppelvanger geplaatst met een dikte van 10 cm.
 - b) per m² netto aanstroomoppervlak wordt maximaal 4.884 m³ lucht aangevoerd.
 - c) het chemisch luchtwassysteem kan de ventilatielucht van één of meerdere afdelingen behandelen. Op de situatieschets van het totale bedrijf dient dit duidelijk te worden aangegeven. Tevens moet de uitvoering van de verschillende onderdelen van de luchtwasinstallatie, met bijbehorende maatvoering, op de tekening worden opgenomen.
- 2) Ventilatielucht
 - a) van elke afdeling waarvoor de lagere emissiewaarde van kracht is, dient alle ventilatielucht via het chemisch luchtwassysteem de stal te verlaten.
 - b) bij het gebruik van een centraal afzuigkanaal moet het doorstroomoppervlak van dit kanaal tenminste 1 cm² per m³ per uur maximale ventilatiecapaciteit bedragen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met een maximale ventilatiebehoefte van 3,6 m³ / kg levend gewicht / uur.
- 3) Spuiregeling

Het spuien van het waswater moet worden aangestuurd door een automatische regeling. Het spuien vindt op vaste (van te voren ingestelde) tijdstippen plaats, er is sprake van een vaste spui frequentie. Voor elke luchtwasser moet een berekening van de spui frequentie worden opgesteld. In deze berekening moeten de te verwachten ammoniakbelasting (is onder andere afhankelijk van het aantal dieren en de uitvoering van het dierenverblijf) en het maximale gehalte aan ammoniumsulfaat worden betrokken. De opgegeven spui frequentie moet bij de ingebruikname van de luchtwasser bekend zijn en moet bij de installatie worden bewaard (bijvoorbeeld door opname in het logboek of het opleveringscertificaat).
- 4) Registratie instrumenten

Ten behoeve van de wekelijkse controle (zie bijlage 2) moeten een urenteller en een geijkte waterpulsometer worden aangebracht. De urenteller is nodig voor het registreren van de draaiuren van

de circulatiepomp. Door de watermeter wordt de hoeveelheid spuiwater van de wasser geregistreerd. Deze waarden moeten continue worden geregistreerd en niet vrij toegankelijk worden opgeslagen.

- 5) Zuuropslag
De inhoud van de opslag moet snel en accuraat kunnen worden afgelezen.
- 6) Afvoer spuiwater
Het spuiwater van de chemische wasser moet worden afgevoerd naar een aparte opslag.

Eisen aan het gebruik:

- 1) Conform het monstername protocol (zie bijlage 1) dient elk half jaar een monster van het waswater te worden genomen. De analyseresultaten dienen binnen de aangegeven grenzen te liggen. Indien deze buiten de grenzen liggen dient de gebruiker, in overleg met de leverancier, actie te ondernemen. Monstername, vervoer en analyse van het waswater en de rapportage daarvan dienen door een STERIN/STERLAB gecertificeerde instelling te worden uitgevoerd.
- 2) Door vervuiling van het filterpakket zal de ventilatielucht een hogere weerstand ondervinden. Om deze reden dient het luchtwassysteem minimaal elk jaar te worden gereinigd.
- 3) Er dient een logboek te worden bijgehouden met betrekking tot enerzijds metingen, onderhoud, analyseresultaten van het wassysteem en optredende storingen en anderzijds de wekelijkse controle werkzaamheden (zie bijlage 2).
- 4) Het chemisch luchtwassysteem moet een ammoniakverwijderingsrendement hebben van minimaal 90 procent.
- 5) De gebruiker is verantwoordelijk voor de goede werking van het systeem en het uitvoeren van regelmatig onderhoud. Om te voorkomen dat de gebruiker problemen krijgt bij het afleggen van verantwoording bij handhaving wordt ten strengste aanbevolen om hiervoor een onderhoudscontract af te sluiten met de leverancier of een andere deskundige partij. In het onderhoudscontract moet een jaarlijkse controle en onderhoud van het luchtwassysteem zijn opgenomen. Voorts zijn in dit contract taken van de leverancier/deskundige partij opgenomen. Bijlage 2 geeft informatie over de standaardinhoud van het onderhoudscontract.

Nadere bijzonderheden:

- 1) Bij de vergunningaanvraag dient het dimensioneringsplan van het chemisch luchtwassysteem en het monsternameprotocol te worden overgelegd. Uit het dimensioneringsplan moet onder meer de relatie met het aantal dieren per diercategorie blijken.
- 2) Het monsternameprotocol en de bedieningshandleiding dienen op een centrale plaats bij de installatie te worden bewaard.
- 3) De bestemming van het spuiwater van het chemisch luchtwassysteem moet duidelijk worden aangegeven. De verwijdering en afzet van het spuiwater dient binnen de vigerende regelgeving plaats te vinden. De luchtwasserproducent / leverancier dient de veehouder hier expliciet op te wijzen.
- 4) De vergunningverlener kan voorschrijven een rendementsmeting van het chemisch luchtwassysteem uit te voeren in de periode van 3 tot 9 maanden nadat het systeem is geïnstalleerd. Om op langere termijn het ammoniakverwijderingsrendement van het chemisch luchtwassysteem aan te tonen kan de vergunningverlener voorschrijven tot het herhalen van de rendementsmeting. In bijlage 3 is een omschrijving opgenomen van de wijze waarop de rendementsmeting moet worden uitgevoerd.
- 5) Het gehalte aan ammoniumsulfaat in het spuiwater mag maximaal 2,1 mol per liter bedragen.
- 6) De pH van het waswater in de luchtwasser dient tussen 2 en 3 te zijn.
- 7) Voor de opslag en het omgaan met zwavelzuur zijn door de arbeidsinspectie en de Adviesraad Gevaarlijke Stoffen richtlijnen opgesteld (P-blad 134.4 en PGS 15).
- 8) De aanvrager noemt dit chemisch luchtwassysteem: "Inno+ Luchtwassysteem 90/95 %".
- 9) De beslissing over de emissiefactor is mede gebaseerd op het door de aanvrager overgelegde meetrapport (Mosquera, J., J.M.G. Hol, J.W.H. Huis in 't Veld en G. Nijeboer, 2007, Rendementsmeting luchtwater 90/95% ammoniakreductie Inno+ Luchtwassysteem, Animal Sciences Group / Veehouderij, Rapport februari 2007).
De herleide ammoniakemissie bedraagt:
 - a) opfokhennen en -hanen van legrassen, niet-batterijhuisvesting
- 0,017 kg NH₃ per dierplaats per jaar
 - b) legkippen en (groot-)jouderdieren van legrassen, niet-batterijhuisvesting
- 0,032 kg NH₃ per dierplaats per jaar

- c) (groot-)ouderdieren van vleeskuikens, niet-batterijhuisvesting
 - 0,058 kg NH₃ per dierplaats per jaar
 - d) vleeskuikens, niet-batterijhuisvesting
 - 0,008 kg NH₃ per dierplaats per jaar.
 - e) vleeskalkoenen, niet-batterijhuisvesting
 - 0,070 kg NH₃ per dierplaats per jaar
- 10) De bovengenoemde bijlagen 1, 2 en 3 zijn opgenomen in de bijlagen behorende bij het chemisch luchtwassysteem. Deze zijn te vinden op www.infomil.nl.

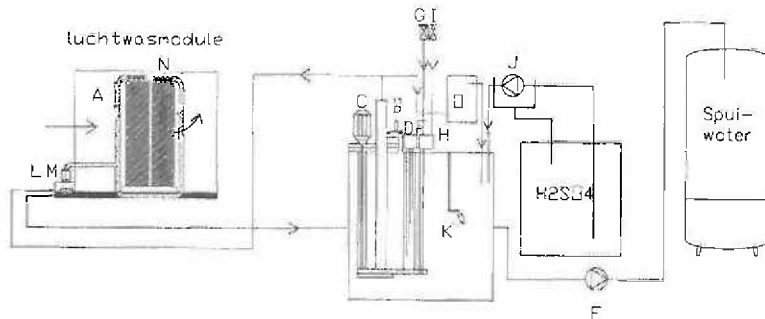
Tekeningen:

Een schematisch overzicht van het chemisch luchtwassysteem en de integratie van dit luchtwassysteem is bijgevoegd.

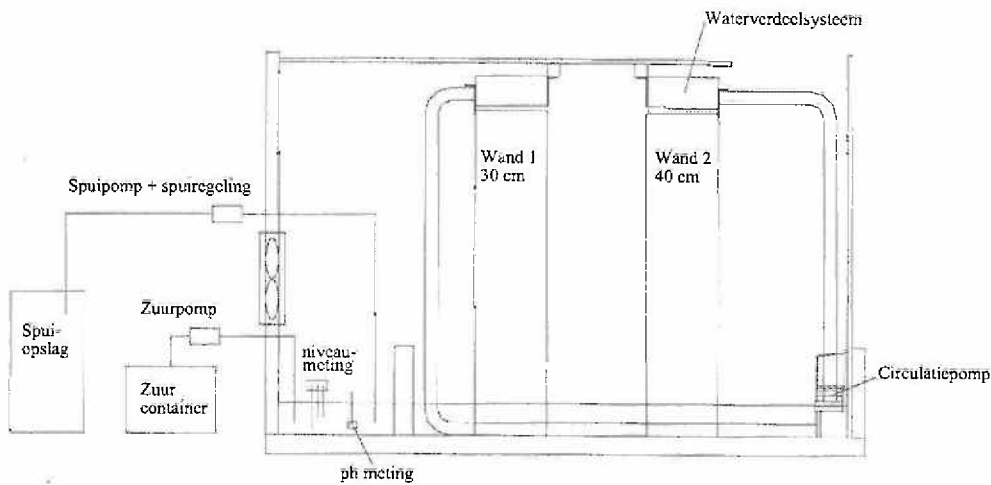
Informatie bij:

- Infomil (www.infomil.nl)
- Inno+ BV (www.inno-plus.nl)

luchtwassysteem

A Luchtwasservulpakket	J Zuurdoseerpomp in lekbak
B pH sensor	K vlotter maximum niveau mengtank
C Circulatiepomp	L pomp luchtwasser
D Waterniveauregeling	M vlotter maximum niveau luchtwasser
E Klep watertoevoer	N Waterverdeelsysteem
F Spuiwaterpomp + spuiwatermeter	□ Dichtheidsmeter
G beveiligingsklep	
H Klep watersmering	
I Drukwachter	

NAAM:
Chemisch luchtwassysteem 90 %
emissiereductie, niet-
batterijhuisvesting, voor
opfokhennen en -hanen van
leggrassen, legkippen en
(groot-)ouderdieren van leggrassen,
(groot-)ouderdieren van
vleeskuikens, vleeskuikens en
vleeskalkoenen

NUMMER:
BWL 2007.08
Systeembeschrijving
mei 2007

BIJLAGE 1: MONSTERNAME PROTOCOL

Het is essentieel dat er een representatief monster van het in het luchtwassysteem aanwezige waswater wordt genomen. Het waswater dient op de hieronder aangegeven parameters te worden geanalyseerd. De analyseresultaten dienen binnen een bepaalde bandbreedte te liggen.

Monsternameplaats:

In de leiding van de circulatiepomp naar het waterverdeelsysteem is een aftappunt aanwezig voor het bemonsteren van het waswater.

Monstername:

De monstername vindt plaats door in een emmer onder het aftappunt circa 2 liter waswater op te vangen. Hieruit wordt 100 milliliter in een monsterflesje gebracht. De analyse dient binnen 48 uur te worden uitgevoerd.

Analyse:

Het waswater dient in een laboratorium met STERLAB erkenning volgens daartoe geschikte normen te worden onderzocht op pH, ammonium (NH_4^+ -N) en sulfaat (SO_4^{2-}). Het gehalte aan ammoniumsulfaat is systeem afhankelijk.

Bandbreedte van de analyses:

Component	resultaat	actie gebruiker/leverancier
pH	afwijking < 0,5 pH eenheid	geen actie
	afwijking > 0,5 en < 1 pH eenheid	aandachtspunt
	afwijking > 1 pH eenheid	reparatie/onderhoud
M NH_4^+ / SO_4^{2-}	afwijking < 10%	geen actie
	afwijking > 10% en < 20%	aandachtspunt
	afwijking > 20%	reparatie/onderhoud

Onafhankelijke inspectie:

Degene die de monsters neemt controleert het spuidebiet en de werking van de circulatiepomp. In dat kader worden de standen van de urenteller en de watermeter afgelezen en geregistreerd. Gecontroleerd moet worden of het spuiwaterdebiet overeenkomt met de door de leverancier opgegeven waarde. Voorts moet het zuurverbruik worden vastgesteld. Dit verbruik moet voor wat betreft de orde van grootte overeenkomen met de geschatte ammoniakemissie over de afgelopen periode. Indien blijkt dat de gemeten waarden niet liggen binnen de aangegeven range (zie bijlage 2) moet de veehouder, samen met de leverancier, actie ondernemen om de werking van het chemisch luchtwassysteem te optimaliseren.

Ten behoeve van deze controle moeten de volgende gegevens bij het luchtwassysteem beschikbaar zijn:

- staltype
- dierbezetting over de afgelopen periode, sinds de vorige inspectie (opleg- en afleverdata en aantal dieren);
- aanvullingen van de zuurvoorraad, sinds vorige inspectie (data, volume van het zuur en pakbonnen);
- spuiwaterdebiet zoals door de leverancier is ingesteld.

Rapportage:

Uitkomsten van de analyses moeten worden verzonden aan de veehouder en de leverancier. Bij de rapportage moeten in ieder geval de volgende gegevens worden vermeld:

- (type)nummer van de luchtwasser;
- datum van monstername;
- naam, adres en woonplaats van de inrichting waar de luchtwasser is geplaatst;
- meterstanden van de urenteller en de spuiwater debietmeter;
- zuurverbruik;
- eventuele opmerkingen.

Het inspectie laboratorium beoordeelt de uitslagen van de waswatermonsters en meterstanden om vast te stellen of de chemische luchtwasser op goede wijze heeft gefunctioneerd. Over deze beoordeling dient jaarlijks te worden gerapporteerd. Een beoordeling van het jaarlijkse technische onderhoud en het logboek maken deel uit van deze jaarlijkse rapportage. Verzending van het rapport moet plaatsvinden aan de veehouder, de leverancier en het bevoegd gezag.

BIJLAGE 2: STANDAARD ONDERHOUDSCONTRACT

Het standaard onderhoudscontract dient minimaal de volgende elementen te bevatten:

- 1) Minimaal éénmaal per jaar dient de leverancier/deskundige partij een onderhoudsbeurt uit te voeren.
- 2) Wekelijkse controle van de veehouder op de volgende punten:
 - a. pH van het waswater (bijvoorbeeld met een lakmoespapier);
 - b. waswaterdebiet en verdeling over het pakket (noteren meterstand urenteller, volgens voorschrift van de leverancier);
 - c. spuiwaterdebiet (noteren meterstand watermeter en registratie spui moment, volgens voorschrift van de leverancier);
 - d. ventilatie/luchtverdeling (volgens voorschrift van de leverancier);
 - e. zuurdoseerinstallatie (inclusief kalibratie pH-meting, volgens voorschrift van de leverancier);
 - f. zuurverbruik;

De bandbreedte van de waarnemingen en bijbehorende acties zijn in onderstaande tabel weergegeven.
- 3) Incidenteel reinigen van het luchtwassysteem (volgens voorschrift van de leverancier).
- 4) Het mogelijk maken van controle door de veehouder ten behoeve van de leverancier/deskundige partij.
- 5) In geval de veehouder verplicht wordt om een rendementsmeting uit te laten voeren moet in het onderhoudscontract worden vastgelegd dat de leverancier/deskundige partij voor het uitvoeren van deze meting verantwoordelijk is.

Bandbreedte controlepunten

Component	resultaat	actie gebruiker/leverancier
Waterverdeling*	goed	geen actie
	suboptimaal	aandachtspunt
	slecht	reparatie/onderhoud
Waswaterdebiet	afwijking < 10%	geen actie
	afwijking > 10% en < 20%	aandachtspunt
	afwijking > 20%	reparatie/onderhoud
draaiuren waswaterpomp	afwijking < 5%	geen actie
	afwijking > 5%	verklaring vragen
spuiwaterdebiet**	afwijking < 10%	geen actie
	afwijking > 10%	reparatie/onderhoud
drukval over pakket	afwijking < 20%	geen actie
	afwijking > 20% en < 40%	Aandachtspunt
	afwijking > 40%	reparatie/onderhoud

* goed: waterverdeling is regelmatig en bestrijkt het gehele oppervlak

suboptimaal: waterverdeling is niet regelmatig of bestrijkt tot circa 80% van het oppervlak

slecht: waterverdeling is niet regelmatig of bestrijkt minder dan circa 80% van het oppervlak

** Het spuiwaterdebiet van de chemische wasser, uitgedrukt in liter/dierplaats/jaar, bedraagt minimaal (is op basis van een chemisch luchtwassysteem met 70 % emissiereductie, bij grotere reductie zijn de waarden hoger) :

Rundvee:

- vleeskalveren tot 8 maanden

45

Varkens:

- gespeende biggen, hokoppervlak maximaal 0,35 m² per dier
- gespeende biggen, hokoppervlak groter dan 0,35 m² per dier
- kraamzeugen
- guste en dragende zeugen
- dekberen

9

11

125

65

85

- vleesvarkens, hokoppervlak maximaal 0,8 m² per dier 40
- vleesvarkens, hokoppervlak groter dan 0,8 m² per dier 65

Pluimvee:

- opfokhennen en -hanen van legrassen jonger dan 19 weken, niet-batterijhuisvesting 2,4
- opfokhennen en -hanen van legrassen jonger dan 19 weken, batterijhuisvesting 0,3
- legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen, niet-batterijhuisvesting 4,5
- legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen, batterijhuisvesting 0,6
- (groot-)ouderdieren van vleeskuikens, niet-batterijhuisvesting 8,1
- vleeskuikens, niet-batterijhuisvesting 0,7
- vleeskalkoenen, niet-batterijhuisvesting 10,7

Bovenstaande debieten zijn berekend op basis van de emissiefactoren die in 2007 gelden voor traditionele stallen.

De resultaten van de wekelijkse controle moeten worden geregistreerd in het logboek. Afwijkingen ten opzichte van het monstername protocol of op andere wijze opgemerkt door de veehouder, bijvoorbeeld in de vorm van plotseling toenemende stankoverlast, die duiden op dreigende calamiteiten, moeten direct aan de leverancier worden gemeld. Alle afwijkingen dienen in het logboek te worden opgenomen. Ook de incidentele reiniging en controlebeurt door de leverancier/deskundige partij dient te worden vermeld in het logboek, met daarbij de bevindingen. Bij de verplichting tot het uitvoeren van een rendementmeting moet de datum waarop deze meting is verricht in het logboek worden geregistreerd.

BIJLAGE 3: RENDEMENTSMETING

De vergunningverlener kan voorschrijven een rendementmeting van het chemisch luchtwassysteem uit te voeren. Deze bestaat uit een natchemische bepaling van het ammoniakgehalte in zowel de ventilatielucht voor de wasser als de ventilatielucht na de wasser. Conform de voorschriften van de NER dient dit te gebeuren gedurende drie maal een meting van een half uur tijdens piekbelasting van de wasser (dit betekent voor de veehouderij overdag). Het verwijderingsrendement van ammoniak door het luchtwassysteem dient hierbij minimaal het in de vergunning Wet milieubeheer aangehouden reductiepercentage te zijn.

BIJLAGEN BEHORENDE BIJ CHEMISCHE LUCHTWASSERS
d.d. 15 juni 2000 (vervangt de bijlagen van 4 november 1999)

Postbus 70
2280 AB Rijswijk
tel. 070 4144700
fax 070 4144702

BIJLAGE 1: MONSTERNAME PROTOCOL

Het is essentieel dat er een representatief monster van het in het luchtwassysteem aanwezige waswater wordt genomen. Het waswater dient op de hieronder aangegeven parameters te worden geanalyseerd. En de analysesresultaten dienen binnen een bepaalde bandbreedte te liggen.

Monsternams plaats:

In de leiding van de recirculatiepomp naar de sproeiers is een aftappunt aanwezig voor het bemonsteren van het waswater.

Monstername:

De monstername vindt plaats door in een emmer onder het aftappunt circa 2 liter waswater op te vangen. Hieruit wordt 100 milliliter in een monsterflesje gebracht. De analyse dient binnen 48 uur te worden uitgevoerd.

Analyse:

Het waswater dient in een laboratorium met STERLAB erkenning volgens daartoe geschikte normen te worden onderzocht op pH, ammonium ($\text{NH}_4^+ \text{N}$), en sulfaat (SO_4^{2-}). Het gehalte aan ammoniumsulfaat is systeem afhankelijk.

Bandbreedte van de analyses:

component	resultaat	actie gebruiker/leverancier
pH	afwijking < 0,5 pH eenheid	geen actie
	afwijking > 0,5 en < 1 pH eenheid	aandachtspunt
	afwijking > 1 pH eenheid	reparatie/onderhoud
M $\text{NH}_4^+/\text{SO}_4^{2-}$	afwijking < 10%	geen actie
	afwijking > 10% en < 20%	aandachtspunt
	afwijking > 20%	reparatie/onderhoud

Onafhankelijke inspectie:

Degene die de monsters neemt controleert het spuidebiet en de werking van de recirculatiepomp. In dat kader worden de standen van de urenteller en de watermeter afgelezen en geregistreerd. Gecontroleerd moet worden of het spuitwaterdebiet overeenkomt met de door de leverancier opgegeven waarde.

Voorts moet het zuurverbruik worden vastgesteld. Dit verbruik moet voor wat betreft de orde van grootte overeenkomen met de geschatte ammoniakemissie over de afgelopen periode.

Indien blijkt dat de gemeten waarden niet liggen binnen de aangegeven range (zie bijlage 2) moet de veehouder samen met de leverancier actie ondernemen om de werking van het chemisch luchtwassysteem te optimaliseren.

Ten behoeve van deze controle moeten de volgende gegevens bij het luchtwassysteem beschikbaar zijn:

- staaltype;
- dierbezetting over de afgelopen periode, sinds de vorige inspectie (opleg- en afleverdata en aantal dieren);
- aanvullingen van de zuurvoorraad, sinds vorige inspectie (data, volume van het zuur en pakbonnen);
- spuitwaterdebiet zoals door de leverancier is ingesteld.

Rapportage:

Uitskomsten van de analyses moeten worden verzonden aan de veehouder en de leverancier. Bij de rapportage moeten in ieder geval de volgende gegevens worden vermeld:

- (type)nummer van de luchtwasser;
- datum van monstername;
- naam, adres en woonplaats van de inrichting waar de luchtwasser is geplaatst;
- meterstanden van de urenteller en de spuitwater debietmeter;
- zuurverbruik;
- eventuele opmerkingen.

Het inspectie laboratorium beoordeelt de uitslagen van de waswatermonsters en meterstanden om vast te stellen of de chemische luchtwasser op goede wijze heeft gefunctioneerd. Over deze beoordeling dient jaarlijks te worden gerapporteerd. Een beoordeling van het jaarlijkse technische onderhoud en het logboek maken deel uit van deze jaarlijkse rapportage. Verzending van het rapport moet plaatsvinden aan de veehouder, de leverancier en de gemeente waarin de inrichting is gelegen.

BIJLAGE 2: STANDAARD ONDERHOUDSCONTRACT

Het standaard onderhoudscontract dient minimaal de volgende elementen te bevatten:

- Minimaal éénmaal per jaar dient de leverancier een onderhoudsbeurt uit te voeren.
- Wekelijkse controle van de veehouder op de volgende punten:
 - pH van het waswater (bijvoorbeeld met een lakmoespapier);
 - waswaterdebiet en verdeling over het pakket (noteren meterstand urenteller, volgens voorschrift van de leverancier);
 - spuitwaterdebiet (noteren meterstand watermeter, volgens voorschrift van de leverancier);
 - ventilatie (volgens voorschrift van de leverancier);
 - zuurdoseerinstallatie (volgens voorschrift van de leverancier);
 - zuurverbruik.

De bandbreedte van de waarnemingen en bijbehorende acties zijn in onderstaande tabel weergegeven.

- Incidenteel reinigen van het luchtwassysteem (volgens voorschrift van de leverancier).
- Het mogelijk maken van controle door de veehouder ten behoeve van de leverancier.
- In geval de veehouder verplicht wordt om een rendementsmeting uit te laten voeren moet in het onderhoudscontract worden vastgelegd dat de leverancier voor het uitvoeren van deze meting verantwoordelijk is.

Breedte van de controlepunten:

controlepunt	resultaat	actie gebruiker/leverancier
sproeibeeld *	goed	geen actie
	suboptimaal	aandachtspunt
	slecht	reparatie/onderhoud
waswaterdebiet	afwijking < 10%	geen actie
	afwijking > 10% en < 20%	aandachtspunt
	afwijking > 20%	reparatie/onderhoud
draaiuren waswaterpomp	afwijking < 5%	geen actie
	afwijking > 5%	verklaring vragen
spuiwaterdebiet **	afwijking < 10%	geen actie
	afwijking > 10%	reparatie/onderhoud
drukval over pakket	afwijking < 20%	geen actie
	afwijking > 20% en < 40%	aandachtspunt
	afwijking > 40%	reparatie/onderhoud

* goed: sproeibeeld is regelmatig en bestrijkt het gehele oppervlak
suboptimaal: sproeibeeld is niet regelmatig of bestrijkt tot circa 80% van het oppervlak
slecht: sproeibeeld is niet regelmatig en bestrijkt minder dan circa 80% van het oppervlak

** Spuiwaterdebiet, uitgedrukt in liter/jaar/dierplaats, bedraagt:

VARKENS	
- gespeende biggen, leefruimte maximaal 0,35 m ² per dierplaats	9
- gespeende biggen, leefruimte meer dan 0,35 m ² per dierplaats	11
- kraamzeugen	125
- guste en dragende zeugen	65
- dekberen	85
- vleesvarkens, leefruimte maximaal 0,8 m ² per dierplaats	40
- vleesvarkens, leefruimte meer dan 0,8 m ² per dierplaats	65
PLUIMVEE	
- vleeskuikens	0,7
- vleeskuikenouderdieren	8,1
- legkippen: voliëre- en grondhuisvestingssystemen	4,5
- opfokdieren van leggrassen: voliëre- en grondhuisvestingssystemen	2,4

Bovenstaande debieten zijn berekend op basis van de emissiefactoren die in 1999 gelden voor traditionele stallen.

De resultaten van de wekelijkse controle moeten worden geregistreerd in het logboek. Afwijkingen ten opzichte van het monstername protocol of op andere wijze opgemerkt door de veehouder, bijvoorbeeld in de vorm van plotseling toenemende stankoverlast, die duiden op dreigende calamiteiten, moeten direct aan de leverancier worden gemeld. Alle afwijkingen dienen in het logboek te worden opgenomen. Ook de incidentele reiniging en controlebeurt door de leverancier dient te worden vermeld in het logboek, met daarbij de bevindingen. Bij de verplichting tot het uitvoeren van een rendementmeting moet de datum waarop deze meting is verricht in het logboek worden geregistreerd.

BIJLAGE 3: RENDEMENTSMETING

De vergunningverlener kan voorschrijven een rendementmeting van het chemisch luchtwassysteem uit te voeren. Deze bestaat uit een natchemische bepaling van het ammoniakgehalte in zowel de ventilatielucht voor de wasser als de ventilatielucht na de wasser. Conform de voorschriften van de NER dient dit te gebeuren gedurende drie maal een meting van een half uur tijdens piekbelasting van de wasser (dit betekent voor de veehouderij overdag). Het verwijderingsrendement van ammoniak door het luchtwassysteem dient hierbij minimaal het in de vergunning Wet Milieubeheer aangehouden reductiepercentage te zijn.